

SPLOŠNO IZOBRAŽEVALNI MODUL ZA ODRASLE (SIMO)

Avtorice

Olga Drofenik, mag. Estera Možina, Marjana Komprej, Marija Stanič, Karmen Slana, Metka Karlovšek

Svetovalke

dr. Natalija Vrečer, dr. Angela Ivančič, mag. Andreja Jelen Mernik

Recenzenti: mag. Marija Velikonja

Ljubljana, 30. junij 2008

Besedilo ni lektorirano.

Splošnoizobraževalni modul za odrasle (SIMO)	6
Uvod.....	6
I. Namen modula.....	7
II. Cilji modula.....	7
III. Temeljna področja in cilji po področjih.....	7
IV. Ravni zahtevnosti, umestitev v nacionalni kvalifikacijski okvir in kreditno ovrednotenje modula	9
V. Enote SIMO po področjih in ravneh	10
1 Sporazumevanje v slovenskem jeziku	10
Prva raven zahtevnosti	10
1.1 Ime – sporazumevanje v slovenskem, EM 1	10
1.2 Cilji	10
Udeleženci:	10
1.3 Učni dosežki/standardi.....	10
1.4 Preverjanje in ocenjevanje	11
1.5 Pogoji za vključitev.....	11
1.6 Pogoji za dokončanje	11
O.....	11
1.7 Trajanje	11
1.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	11
1.9 Merila in postopki ocenjevanja	12
Druga raven zahtevnosti	12
1.1 Ime – sporazumevanje v slovenskem jeziku, EM 2.....	12
1.2 Cilji	12
1.3 Učni dosežki/standardi.....	12
1.4 Preverjanje in ocenjevanje	14
1.5 Pogoji za vključitev.....	14
1.6 Pogoji za dokončanje	14
O.....	14
1.7. Trajanje	14
1.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	14
1.9 Merila in postopki ocenjevanja	14
Tretja raven zahtevnosti.....	14
1.1 Ime – sporazumevanje v slovenskem jeziku, EM 3.....	14
1.2 Cilji	14
1.3 Učni dosežki/standardi.....	15
1.4 Preverjanje in ocenjevanje	16
1.5 Pogoji za vključitev.....	16
1.6 Pogoji za dokončanje	16
1.7 Trajanje	16
1.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	16
1.9 Merila in postopki ocenjevanja	16
Prva raven zahtevnosti	17
2.1. Ime – računanje, EM 1	17
2.2. Cilji	17
2.3. Učni dosežki/standardi.....	17
2.4 Preverjanje in ocenjevanje	18
2.5 Pogoji za vključitev.....	18
2.6 Pogoji za dokončanje	18
2.7 Trajanje	18

2.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	18
2.9 Merila in postopki ocenjevanja.....	18
Druga raven zahtevnosti	19
2.1. Ime – računanje, EM 2.....	19
2.2 Cilji	19
2.3 Učni dosežki/standardi.....	19
2.4 Preverjanje in ocenjevanje	19
2.5 Pogoji za vključitev.....	20
2.6 Pogoji za dokončanje	20
2.7 Trajanje EM	20
2.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	20
2.9 Merila in postopki ocenjevanja	20
2.10 Število kreditnih točk.....	20
Tretja raven zahtevnosti	20
2.1 Ime – računanje, EM 3.....	20
2.2. Cilji	20
2.3. Učni dosežki/standardi.....	21
2.4 Preverjanje in ocenjevanje	21
2.5 Pogoji za vključitev.....	22
O.....	22
2.6 Pogoji za dokončanje	22
O.....	22
2.7 Trajanje EM 3	22
2.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela:	22
2.9 Merila in postopki ocenjevanja	22
3 Človek - narava, okolje	23
Prva raven zahtevnosti	23
3.1 Ime človek - narava, okolje, EM 1.....	23
3.2. Cilji	23
3.3 Učni dosežki.....	23
3.4. Preverjanje in ocenjevanje	23
3.5 Pogoji za vključitev.....	23
O.....	23
3.6 Pogoji za dokončanje	23
3.7 Trajanje EM 1	23
3.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	23
3.9 Merila in postopki ocenjevanja	24
Druga raven zahtevnosti	24
3.1 Ime - človek- narava, okolje	24
3.2 Cilji	24
3.3. Učni dosežki/standardi.....	24
3.4 Preverjanje in ocenjevanje	25
3.5 Pogoji za vključitev.....	25
3.6 Pogoji za dokončanje	25
3.7 Trajanje EM	25
3.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	25
3.9 Merila in postopki ocenjevanja	25
Tretja raven zahtevnosti	25
3.1 Ime - človek- narava, okolje, EM 3	25
3.2 Cilji	26

3.3 Učni dosežki/standardi.....	26
3.4 Preverjanje in ocenjevanje	26
3.5 Pogoji za vključitev.....	26
3.6 Pogoji za dokončanje	26
3.7. Trajanje EM 3	26
3.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	26
3.9 Merila in postopki ocenjevanja	26
4 Človek - naravna in kulturna dediščina	27
Prva raven zahtevnosti	27
4.1 Ime– človek - naravna in kulturna dediščina, EM 1	27
4.2 Cilji	27
Udeleženci:	27
4.3. Učni dosežki – standardi	27
4.4 Preverjanje in ocenjevanje	27
4.5 Pogoji za vključitev.....	28
4.6 Pogoji za dokončanje	28
4.7 Trajanje EM1	28
4.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	28
4.9 Merila in postopki ocenjevanja	28
Druga raven zahtevnosti	28
4.1 Ime človek - naravna in kulturna dediščina, EM 2	28
4.2 Cilji	28
4.3. Učni dosežki – standardi	29
4.4 Preverjanje in ocenjevanje	29
4.5 Pogoji za vključitev.....	29
4.6 Pogoji za dokončanje	29
4.7 Trajanje EM 2	29
4.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	29
4.9 Merila in postopki ocenjevanja	29
Tretja raven zahtevnosti	30
4.1 Ime– človek - naravna in kulturna dediščina, EM 3	30
4.2 Cilji	30
4.3. Učni dosežki – standardi.....	30
4.4 Preverjanje in ocenjevanje	30
4.5 Pogoji za vključitev.....	30
4.6 Pogoji za dokončanje	30
4.7 Trajanje EM 3	30
4.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	31
4.9 Merila in postopki ocenjevanja	31
5 Sporazumevanje v tujem jeziku	32
Prva raven zahtevnosti	32
5.1 Ime - sporazumevanje v tujem jeziku, EM 1	32
5.2. Cilji	32
5.3 Učni dosežki/standardi.....	32
5.4 Preverjanje in ocenjevanje	32
5.5 Pogoji za vključitev.....	32
5.6 Pogoji za dokončanje	32
5.7 Trajanje EM 1	33
5.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	33
5.9 Merila in postopki ocenjevanja	33

Druga raven zahtevnosti	33
5.1 Ime - sporazumevanje v tujem jeziku , EM 2	33
5.2. Cilji	33
5.3 Učni dosežki/standardi.....	33
5.4 Preverjanje in ocenjevanje	34
5.5 Pogoji za vključitev.....	34
5.6 Pogoji za dokončanje	34
5.7 Trajanje EM	34
5.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela.....	34
5.9 Merila in postopki	34
6. Transverzalne/prečne zmožnosti.....	36

Splošnoizobraževalni modul za odrasle (SIMO)

Uvod

SIMO je pripravil Andragoški center Slovenije na pobudo Strokovnega sveta za izobraževanje odraslih (SSIO). SIMO¹ sestavljajo moduli na treh zahtevnostnih ravneh na izbranih področjih ključnih zmožnosti, ki jih opredeljujeta javno veljavni program za izobraževanje odraslih UŽU – Jaz in moje delovno mesto (UŽU MDM) in Priporočilo evropskega parlamenta in sveta o ključnih zmožnostih za vseživljenjsko učenje ((Proposal for a RECOMMENDATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on key competences for lifelong learning UL EU, 30.12.2006, 194/10-18).

Utemeljitev sprejetja SIMO

Ključne zmožnosti v najširšem pomenu omogočajo posamezniku participacijo v družbi, socialno vključenost, doseganje osebnih ciljev in sposobnost, da si najdejo primerno plačano delo.

Družba in gospodarstvo, ki temeljita na znanju, potrebujeata državljane z zadostno ravniho ključnih zmožnosti, ker gospodarske rasti in družbene blaginje ni mogoče doseči, če je vlaganje v spretnosti in veščine omejeno na visoko izobražene. Znatno gospodarski napredek in blagostanje družbe se lahko doseže tudi z izboljšanjem ključnih zmožnosti izobrazbeno prikrajsanih skupin državljanov.

Raziskave pri nas in v tujini dokazujejo, da ustrezno razvite temeljne zmožnosti odločilno vplivajo na konkurenčnost na trgu dela ter na dostop in vključenost v formalno in neformalno izobraževanje². Odrasli s slabo razvitimi temeljnimi zmožnostmi zaradi narave svojih delovnih in življenjskih izkušenj nimajo priložnosti niti za ohranjanje niti za razvijanje svojih temeljnih zmožnosti

SIMO odgovarja tudi na probleme, ki jih v poklicnem izobraževanju povzročajo splošnoizobraževalni predmeti. Analize Zavoda RS za šolstvo kažejo, da prispevajo splošno izobraževalni predmeti največji delež k neuspešnosti dijakov v poklicnem izobraževanju; leta 2000 je bilo v nižjem poklicnem izobraževanju (NPI) negativno ocenjenih dijakov pri strokovnem računstvu 7%, v srednjem poklicnem (SPI) 10%, pri slovenščini 5% v NPI in 7,5% v SPI; po 3% v naravoslovju, družboslovju in tujem jeziku v NPI. Tudi na popravni izpiti je le nekaj nad 50% dijakov v NPI in SPI uspelo popraviti nezadostne ocene iz slovenščine in matematike. Leto prej (1999) je predstavljal delež slovenščine pri popravni izpiti v NPI kar 44 % v skupni vsoti vseh popravni izpiti, v SPI pa 23,1% (v strokovnih gimnazijah 7,9%, srednjem strokovnem izobraževanju 17,3%, v PTI (3+2) ša 16,3%.

¹ Strokovni svet za izobraževanje odraslih je verificiral področja ključnih zmožnosti, ki so vključena v SIMO na 41. seji 29. 6. 2006. Predlog SIMO pa je obravnaval na seji dne 27. marca 2007. Na podlagi pripomb in sklepov je ACS SIMO dopolnil.

² Delež odraslih s končano 4 letno srednješolsko izobrazbo, vključenih v formalno izobraževanje je 3 krat večji od deleža odraslih s 3 letno poklicno izobrazbo, v neformalnem izobraževanju pa je delež prvih skoraj 2 krat višji od deleža drugih

I. Namen modula

- Ponuditi odraslim dostop do pridobivanja, ohranjanja in razvijanja ključnih zmožnosti na izbranih področjih v skladu z nacionalnimi potrebami in ob upoštevanju priporočil Evropskega sveta in komisije o ključnih zmožnostih.
- Povečati izobrazbenost in usposobljenost odraslih za osebnostni razvoj, sodelovanje v družbenih in delovnih procesih.
- Povečati dostop do kakovostnega vseživljenjskega učenja.
- Odpirati poti za pridobitev poklicne izobrazbe za odrasle, ki si pridobijo NPK.
- Izboljšati raven ključnih zmožnosti za odrasle, ki so pridobili NPK, in nimajo poklicne izobrazbe.
- Vpeljati SIMO kot sestavni del sistema NPK.

II. Cilji modula

- Razviti sporazumevalne in matematične zmožnosti za sodelovanje v skupinah, ožjem in širšem družbenem okolju in na delovnem mestu,
- razvijanje zmožnosti razumevanja zgodovinskih, družbenih in naravoslovnih procesov za odgovorno ravnanje in soodločanje v skupnostih in na delovnem mestu,
- opolnomočenje posameznikov za kakovostno življenje.

III. Temeljna področja in cilji po področjih

- Sporazumevanje v slovenskem jeziku,
- računanje,
- človek - narava, okolje,
- človek - naravna in kulturna dediščina,
- sporazumevanje v tujem jeziku,
- transverzalne zmožnosti.

Cilji po področjih

Sporazumevanje v slovenskem jeziku

Udeleženci usvojijo znanja in procese za uporabo dejavnosti sporazumevanja: branja, pisanja in govornega sporazumevanja (poslušanja in govorjenja), in sicer kot razvito temeljno zmožnost komunikacije v slovenskem jeziku, s tem da:

- usvojijo znanja, urijo spretnosti in razvijajo/gradijo sposobnosti za samostojno in učinkovito rabo bralnih, pisnih in govornih dejavnosti za obvladovanje temeljnih zmožnosti sporazumevanja v slovenskem jeziku,
- so zmožni znanja, veščine in sposobnosti pri dejavnostih branja, pisanja in govornega sporazumevanja primerno uporabljati v življenjskih situacijah: v družini, na delovnem mestu, na uradih in v ustanovah ter pri nadaljnem izobraževanju oz. učenju (pri vseh predmetih) in pri pristočasnih aktivnostih,
- pridobijo temeljne zmožnosti sporazumevanja v slovenskem jeziku, ki so temelj za nadaljnje oz. vseživljenjsko izobraževanje/učenje.

Matematika

Udeleženci:

- imajo razvit vpogled v postopke reševanja matematičnih problemov in so usposobljeni za aktivno sodelovanje pri pojasnjevanju in utemeljevanju rešitev,
- razvijajo nova znanja preko sodelovalnega učenja (komunikacija, interpretacija, refleksija),
- razvijajo učne spretnosti, ki so potrebne za samostojno pridobivanje novih informacij, matematičnih znanj in spretnosti.

Človek – narava, okolje

Udeleženci:

- poznajo delovanje lastnega telesa in okolja ter skrbijo za dobro počutje in ohranjanje naravnega okolja z reševanjem preprostih naravoslovnih problemov,
- poznajo delovanje lastnega telesa, razvijajo pozitiven odnos do sebe, okolja in drugih, informacije iščejo z uporabo različnih virov, rešujejo zahtevnejše naravoslovne probleme,
- lahko nadzorujejo in kontrolirajo delovanje svojega telesa, rešujejo kompleksnejše ekološke in druge naravoslovne probleme z uporabo različnih virov in jih predstavljajo, tako da jih predhodno zapišejo v računalniški obliki.

Človek – naravna in kulturna dediščina

Udeleženci:

- lahko zadovoljijo svojo radovednost o življenju ljudi v preteklosti ter sedanjosti z uporabo pisnih in IKT virov in razprav v skupinah,
- razumejo značilnosti različnih zgodovinskih obdobj, pojave, procese, spremembe in probleme v preteklosti doma in v svetu in jih povezujejo z reševanjem problemov v sedanjosti,
- udeleženci imajo oblikovano narodno zavest, narodno, individualno in evropsko identiteto,
- preko izbranih primerov iz zgodovine razvijajo in pojasnjujejo svoje poglede na svet, spoštujejo človekove pravice in demokratično in odgovorno državljanstvo,
- kritično presojujejo dogodke in argumentirajo svoje poglede.

Sporazumevanje v tujem jeziku

Udeleženci imajo znanje in obvladujejo učne strategije za uporabo dejavnosti sporazumevanja:

branja, pisanja in govornega sporazumevanja (poslušanja in govorjenja), v tujem jeziku tako, da:

- razumejo slušna in govorna sporočila in jih primerno uporabljajo v življenjskih situacijah, v skupinah, družini in na delovnem mestu,
- lahko komunicirajo v skupini, po telefonu in elektronskih medijih,
- pišejo in berejo krajša ali zahtevnejša besedila za opis predmetov, dogodkov, izkušenj in čustev,
- pridobijo temeljne zmožnosti sporazumevanja v tujem jeziku, ki so temelj za nadaljnje oz. vseživljenjsko izobraževanje/učenje.

Transverzalne zmožnosti

Transverzalne zmožnosti obsegajo področja:

- informacijsko komunikacijska tehnologija,
- učiti se učiti,
- socialne zmožnosti,
- aktivno državljanstvo,
- medkulturne zmožnosti.

IV. Ravni zahtevnosti, umestitev v nacionalni kvalifikacijski okvir ~~in kreditno ovrednotenje modula~~

Število ravni:

SIMO je samostojni modul, ki se členi v manjše enote na 3 ravneh pri čemer je 1 najnižja in 3 najvišja

Posamezne manjše enote poimenujemo enote modula (EM).

Primerjava ravni s šolskim sistemom:

Raven 1 vstopna programska enota, raven 2 osnovna šola za odrasle (v nadaljevanju OŠO) in nižje poklicno izobraževanje (v nadaljevanju NPI), raven 3 srednje poklicno izobraževanje (v nadaljevanju SPI)

Umestitev modula v nacionalni kvalifikacijski okvir:

Prva raven na II, druga raven na III in tretja raven na IV-V.

~~Kreditno ovrednotenje skupaj 70 točk:~~

~~Sporazumevanje v slovenskem jeziku, matematika, naravoslovje in družboslovje po 17 točk, tuj jezik 11 točk, transverzalne zmožnosti 10 točk.~~

Predvideno število in trajanje EM

Modul SIMO sestavlja skupno 17 enot, po tri na vsakem vsebinskem področju, z izjemo angleščine, ki ima 2 enoti.

Trajanje:

Od 35 do 70 ur, enote z več kot 50 urami se lahko nadalje delijo na 2 enoti.

Podlage za oblikovanje modula in njegova povezanost z javno veljavnimi programi

Podlage:

- Izobraževalni program Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Jaz in moje delovno mesto (v nadaljevanju UŽU MDM).
- Modeli iz drugih držav, ki pokrivajo zmožnosti za potrebe dela.
- Standardi iz Kataloga znanja drugi tuj jezik- angleščina (predlog ZRSS z dne 15.6.2007).
- Common EuroEMan Framework of Reference for Languages
http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/CADRE_EN.asp .

Povezanost SIMO z javno veljavnimi programi

Na področju izobraževanja odraslih:

- udeleženci lahko pridobijo standarde, opredeljene po področjih v SIMO v javno veljavnem programu UŽU MDM

Za pridobitev izobrazbe:

- udeleženci lahko pridobijo standarde, opredeljene po področjih v SIMO v programih za pridobitev izobrazbe za sporazumevanje v slovenskem jeziku, matematiko, naravoslovje, družboslovje in tuj jezik in sicer:
 - v programu OŠO in NPI za I. in II. raven zahtevnosti,
 - v programu NPI za III. raven zahtevnosti.

V. Enote SIMO po področjih in ravneh

1 Sporazumevanje v slovenskem jeziku

Prva raven zahtevnosti

1.1 Ime – sporazumevanje v slovenskem, EM 1

1.2 Cilji

Udeleženci:

- z razumevanjem berejo neumetnostna in umetnostna besedila,
- razvijajo in izpopolnjujejo tehnike branja in uporabo bralnih učnih strategij,
- suvereno uporabljajo bralne zmožnosti v vsakodnevni življenjskih okoliščinah in učnih situacijah,
- razvijajo zmožnosti za samostojno izražanje v pisni obliki,
- razvijajo strategije za zapisovanje besedil,
- pri zapisovanju besedila ustrezno uporabljajo jezikovno in pravopisno znanje,
- razvijajo zmožnosti aktivnega poslušanja,
- kritično opazujejo informacije, mnenja in stališča,
- razumljivo, jasno in sogovorniku primerno izražajo svoje misli,
- pri govornem izražanju uporabljajo temeljno znanje s področja pravorečja.

1.3 Učni dosežki/standardi

BRANJE

Udeleženci:

- Berejo različna krajša preprosta besedila in pri tem
 - določijo namen branja in izberejo ustrezno bralno strategijo in tehniko branja,
 - opazujejo in nadzorujejo razumevanje prebranega besedila in temu prilagodijo bralno strategijo, če je potrebno,
 - analizirajo informacije glede na njihov osnovni pomen,
 - novo znanje povežejo s prejšnjim, že usvojenim, in ga prenesejo v nove okoliščine glede na namen branja, kakor je bil določen v izhodišču.
- Iz besedila s svojimi besedami oblikujejo misli, sporočila ... in jih opazujejo z različnih perspektiv – predvidijo možnosti drugačnega razumevanja in se opredelijo do legitimnosti drugačnih mnenj.
- Analizirajo besedilo in izrazijo skriti/preneseni pomen besed/besedila.
- V knjižnici in internetu poiščejo gradivo, ki ga potrebujejo.
- Pravorečno pravilno, smiselno in tekoče (tiho in glasno) berejo krajša umetnostna besedila, se do njih čustveno opredelijo in jih vrednotijo v skladu s svojimi življenjskimi izkušnjami.

PISANJE

Udeleženci:

- Razumljivo in učinkovito pisno izrazijo svoje želje, potrebe, mnenja, izkušnje, nasvete, prepričanja, vrednote in sicer tako, da:
 - razvijajo logiko razvijanje teme in oblikovanja besedila,
 - določijo namen pisanja,
 - oblikujejo in zapišejo, pri tem skrbijo za ustaljeno rabo slovenščine, slovničnih in pravopisnih pravil ter čim boljše razumevanje napisanega,
 - pridobijo povratno informacijo, oz ponovno pregledajo zapisano in preverijo učinkovitost.
- Svoje sporočilo pred dokončnim zapisom oblikujejo na konceptni papir – v obliki miselnega vzorca ali druge ponazoritve.
- Besedilo zapišejo tudi na računalniku.
- Uredijo pisno gradivo za učenje, odločanje.
- Besedno sporočilo preoblikujejo v nebesedno in obratno.

GOVORNO SPORAZUMEVANJE (govorjenje in poslušanje)

Udeleženci:

- Razumljivo in učinkovito izražajo svoje misli, želje, potrebe, nasvete tako da:
 - določijo namen govornega sporočila,
 - primerno oblikujejo informacijo in jo posredujejo tako, da podpira namen in vsebino ter upošteva poslušalca/naslovnika,
 - uporabljajo knjižni jezik vključno z upoštevanjem slovničnih pravil, s pravilno rabo besed, registra, tempa in neverbalnega sporazumevanja,
 - uporabljajo različne strategije presojanja učinkovitega sporazumevanja.
- Aktivno poslušajo:
 - pozorno poslušajo,
 - določijo namen poslušanja n uporabljajo primerne strategije poslušanja,
 - pozorno opazujejo lastno razumevanje poslušanega besedila in prilagodijo strategije morebitnim težavam pri razumevanju,
 - povežejo slišane informacije z lastnim znanjem in nato še z na začetki določenim namenom poslušanja.
- Znajo jasno, razločno in vljudno vprašati po (dodatnih) podatkih, informacijah in pojasnilih.

1.4 Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje je pisno in ustno. Udeleženec s pisnim izdelkom in govornim nastopom in zgovorom dokaže, da obvladuje standarde in jih povezuje s standardi na drugih področjih.

1.5 Pogoji za vključitev na 1. raven

Opravljen in v zbirni mapi dokumentiran intervju s kandidatom.

1.6 Pogoji za dokončanje

Obvladovanje 90% standardov.

1.7 Trajanje EM 1

60 ur: 50 sporazumevanje, 10 ur transverzalne zmožnosti.

1.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Predavanje 50%.

Samostojno branje, pripovedovanje, pisanje, govorni nastopi, samostojno raziskovanje teme, delo v skupinah in parih 50%.

1.9 Merila in postopki ocenjevanja

Merila, ki jih je potrebno upoštevati:

- obvladovanje 90% standardov,
- sistematičnost, jasnost komunikacije (govorne in pisne),
- pravilnost, natančnost, kompleksnost, celovitost odgovora,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah, govornih nastopov in pisnih izdelkov,
- povezovanje znanja iz drugih področij.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	25
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	20
Izdelek in ustni zagovor	25
Pisni prispevki in govorni nastopi	25
Samo-ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 10% standardov.

Druga raven zahtevnosti

1.1 Ime – sporazumevanje v slovenskem jeziku, EM 2

1.2 Cilji

Udeleženci:

- utrjujejo in izpopolnjujejo tehnike in strategije branja, tako da pri tem spoznavajo uradna, neuradna, javna, strokovna, publicistična in umetnostna besedila,
- poznajo dejavnike sporazumevanja in značilnosti posameznih besedilnih vrst,
- opazujejo jezikovne in pravopisne značilnosti besedil,
- gradijo pozitiven odnos do umetnostnih besedil,
- spoznavajo, vadijo in utrjujejo miselni proces, k izhaja iz realne življenjske situacije in poteka od poznavanja besedilnih vrst do samostojnega zapisovanja, oblikovanja in preverjanja pravilnosti ter ustreznosti samostojno zapisanih besedil,
- spoznavajo, usvajajo in utrjujejo načine razvijanja teme pri zapisovanju besedil,
- razvijajo in izpopolnjujejo zmožnost aktivnega poslušanja v različnih okoliščinah (ne)formalnega govornega sporazumevanja,
- razvijajo in izpopolnjujejo zmožnost posredovanja govornjenih sporočil, tako da pri tem upoštevajo govorni položaj sodelujočih v pogovoru.

1.3 Učni dosežki/standardi

BRANJE

Udeleženci:

- Berejo uradna, neuradna in javna besedila, jih razumejo, poimenujejo ter analizirajo glede na dejavnike sporazumevanja (poimenujejo jih na osnovi poznavanja značilnosti besedilnih vrst):
 - določijo njihov namen in temo, izrazijo sporočilo,
 - imenujejo sporočevalca in naslovnika ter sklepajo/predvidijo, kakšen bo naslovnikov odziv.
- Berejo strokovna besedila s področja svojih dejavnosti dela:
 - besedila razumejo do te mere, da ga lahko natančno obnovijo in /ali se po njem ravna v delovnem postopku,
 - ločijo med knjižnimi in žargonskimi izrazi za svoja poklicna oz delovna področja in jih znajo uporabljati v ustreznih okoliščinah.
- Razumejo prebrana publicistična besedila in se do njih tudi kritično opredelijo, tako da raziskujejo/so pozorni na njihov skrito ozadje.
- Opisujejo jezikovne, slogovne in pravopisne značilnosti besedil in utemeljujejo ustreznost njihove rabe.
- Berejo krajša umetnostna besedila, opazujejo njihove jezikovne in slogovne značilnosti ter značilnosti literarne vrste.

PISANJE

Udeleženci:

- Pišejo namenu, temi, sporočilu in naslovniku vsebinsko, oblikovno, jezikovno in pravopisno ustrezna besedila.
- Samostojno napišejo uradna, neuradna in javna besedila, ki se nanašajo na njihovo vsakodnevno življenjsko in delovno okolje tudi z uporabi IKT.
- Pri pisanju uporabijo ustrezno besedilno vrsto (uradno, neuradno, javno, zasebno) glede na ugotovljene dejavnike sporazumevanja.
- Samostojno napišejo strokovna besedila, ki so jih spoznali in usvojili pri dejavnosti branja, tudi z uporabo IKT.
- Analizirajo lastna besedila in jih, če je potrebno, ustrezno popravijo. Popravke utemeljijo.
- Izpolnijo raznovrstne obrazce tudi z uporabo IKT.

GOVORNO SPORAZUMEVANJE

Udeleženci:

- Delujejo v različnih manj zahtevnih okoliščinah sporazumevanja, v katerih se izmenjujeta vlogi govorečega in ogovorjenega (sporočevalca/naslovnika).
- Poznajo, spoštujejo in uporabljajo temeljna načela vljudnosti in spoštljivega odnosa do sogovornika v formalnih in neformalnih oblikah govornega sporazumevanja.
- Presodijo vlogo in položaj sogovornika in svoj govorni položaj ter ustrezno prilagodijo način sporazumevanja.
- Se opredelijo do sobesednikove neverbalne komunikacije in svoje mnenje utemeljijo.
- Poznajo bonton telefoniranja in ga uporabljajo.
- Poznajo in uporabljajo tehnike razreševanja konfliktnih situacij v različnih življenjskih okoliščinah.
- Kritično opazujejo poslušana in gledana medijska sporočila.

1.4 Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje je pisno in ustno. Udeleženec s pisnim izdelkom in govornim nastopom in zagovorom dokaže, da obvladuje standarde in jih povezuje s standardi na drugih področjih.

1.5 Pogoji za vključitev na 2. raven

Obvladovanje standardov s 1. ravni.

1.6 Pogoji za dokončanje

Obvladovanje 85% standardov.

1.7. Trajanje EM 2

55 ur + 5 ur transverzalne zmožnosti.

1.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Predavanje 50%.

Samostojno branje, pripovedovanje, pisanje, govorni nastopi, samostojno raziskovanje teme, delo v skupinah in parih 50%.

1.9 Merila in postopki ocenjevanja

Merila, ki jih je potrebno upoštevati:

- obvladovanje 85% standardov,
- sistematičnost, jasnost komunikacije (govorne in pisne),
- pravilnost, natančnost, kompleksnost, celovitost odgovora,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah, govornih nastopov in pisnih izdelkov,
- povezovanje znanja iz drugih področij.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	20
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25
Izdelek in ustni zagovor	25
Pisanje vodnega življenjepisa z elementi eseja	25
Samo-ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 15% standardov.

Tretja raven zahtevnosti

1.1 Ime – sporazumevanje v slovenskem jeziku, EM 3

1.2 Cilji

Udeleženci:

- utrjujejo in izpopolnjujejo tehnike in strategije branja ob zahtevnejših besedilih, s katerimi se srečujejo v (ne)formalnih življenjskih okoliščinah, v svojem poklicu in pri učenju,
- utrjujejo in izpopolnjujejo svoje znanje o rabi jezika, upoštevanju pravopisa in slovničnih pravil,
- sami za samostojno branje izberejo (vsaj eno) umetnostno besedilo in ga predstavijo v skupini (govorni nastop),
- so sposobni samostojno pisati besedila, ki so vsebinsko, oblikovno, jezikovno slovnično in pravopisno ustrezna,
- besedila pišejo/oblikujejo po načelih učinkovitega sporazumevanja,
- poznajo in uporabljajo temeljna načela učinkovitega govornega sporazumevanja,
- enakopravno sodelujejo pri pogovoru v skupini/timu, pogovor lahko tudi vodijo,
- pripravijo samostojen govorni nastop na izbrano temo.

1.3 Učni dosežki/standardi

BRANJE

Udeleženci:

- Berejo zahtevnejša uradna in javna besedila in jih poimenujejo glede na njihove vsebinske in oblikovne značilnosti.
- Berejo publicistična besedila in:
 - opazujejo njihovo zgradbo ter
 - jezikovne značilnosti (uradovalni jezik, kalki).
- Z razumevanjem berejo zahtevnejša strokovna besedila s svojega delovnega oz. poklicnega področja.
- Opazujejo besedilo, ga analizirajo in opišejo:
 - jezikovno zvrst,
 - oblikoslovne lastnosti besed,
 - slog,
 - zgradbo besednih zvez in povedi,
 - logična razmerja med besedami, besednimi zvezami in stavki.
- Pri delu z besedilom samostojno uporabljajo jezikovne priročnike.
- Z razumevanjem in empatijo berejo umetnostna besedila in jih:
 - vodeno interpretirajo,
 - vrednotijo glede na svoje vrednote, stališča, izkušnje in znanje.

PISANJE

Udeleženci:

- Samostojno tvorijo zahtevnejša uradna/neuradna in javna besedila, pri tem pa upoštevajo njihove vsebinske in oblikovne značilnosti.
- Pišejo krajša publicistična besedila, namenjena objavi v lokalnem časopisu.
- Pišejo zahtevnejša strokovna besedila za potrebe dejavnosti, dela/delovnega procesa oz. svojega poklicnega področja.
- Pri pisanju suvereno uporabljajo znanje o jezikovnih zvrsteh ter slovnične in pravopisne norme.
- Analizirajo svoja besedila in jih ustrezno popravijo, pri tem samostojno uporabljajo jezikovne priročnike.

- Iz besedil gradiva za učenje si izpišejo povzetke in si jih uredijo na način, ki podpira njihov način učenja, zapišejo tudi vire.
- Pri pisanju upoštevajo znanje iz logike razvijanja teme in oblikovanja besedila.

GOVORNO SPORAZUMEVANJE (govorjenje in poslušanje)

Udeleženci:

- Razumejo daljša poslušana oz. govornjena besedila, si zapišejo bistvene podatke in informacije za uporabo pri delu, učenju, prostočasnih aktivnostih.
- Predstavijo vnaprej pripravljeno temo na sestanku, v delovni skupini, krožku ... Pri govoru/govornem nastopu upoštevajo načela jasnosti, razumljivosti, ustreznosti in jezikovne pravilnosti.
- Spoštujejo demokratična načela delovanja/sporazumevanja v skupini/timu.
- Opazujejo svojo neverbalno komunikacijo, se do nje opredelijo in jo znajo prilagoditi, če je potrebno.
- Poslušajo umetnostna besedila, jih doživljajo, vrednotijo in to izražajo v različnih okoliščinah (med prijatelji, v družini, v šoli ...).

1.4 Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje je pisno in ustno. Udeleženec s pisnim izdelkom in govornim nastopom in zagovorom dokaže, da obvladuje standarde in jih povezuje s standardi na drugih področjih.

1.5 Pogoji za vključitev na 3. raven

Obvladovanje standardov z 2. ravni.

1.6 Pogoji za dokončanje

Obvladovanje 80% standardov.

1.7 TrajanjeEM 3

55 ur + 5 ur za transverzalne zmožnosti.

1.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Predavanje 50%.

Samostojno branje, pripovedovanje, pisanje, govorni nastopi, samostojno raziskovanje teme, delo v skupinah in parih 50%.

1.9 Merila in postopki ocenjevanja

Merila, ki jih je potrebno upoštevati:

- obvladovanje 80% standardov,
- sistematičnost, jasnost komunikacije (govorne in pisne),
- pravilnost, natančnost, kompleksnost, celovitost odgovora,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah, govornih nastopov in pisnih izdelkov,
- povezovanje znanja iz drugih področij.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	20
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25

Izdelek in ustni zagovor	25
Vodena seminarska naloga	25
Samo-ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 20% standardov.

Računanje/matematika

Prva raven zahtevnosti

2.1. Ime – računanje, EM 1

2.2. Cilji

Udeleženci:

- uporabljajo osnovne računske operacije z naravnimi in decimalnimi števili pri reševanju problemov iz domačega in delovnega okolja,
- uporabljajo matematične modele in postopke pri reševanju problemov povezanih s premim in obratnim sorazmerjem,
- uporabljajo merilne pripomočke in izražajo količine (čas, maso, dolžino, površino, prostornino, ...) z različnimi merskimi enotami,
- prepoznajo ravninske like (kvadrat, pravokotnik) in geometrijska telesa (kocka, kvader) v okolju, opredelijo podatke in izračunajo ploščino oziroma prostornino
- pojasnjujejo tabelarično ali grafično prikazane statistične podatke iz delovnega in družbenega okolja.

2.3. Učni dosežki/standardi

ŠTEVILA IN RAČUNSKÉ OPERACIJE

Udeleženci:

- Poznajo naravna, cela in racionalna števila in jih znajo razvrščati po velikosti.
- Zapišejo ulomek kot decimalno število.
- Obvladajo osnovne računske operacije z naravnimi ter decimalnimi števili ustno, pisno in z žepnim računalom.
- Izračunajo vrednost preprostega številskega izraza in upoštevajo vrstni red računskih operacij.
- Rešujejo probleme iz domačega in delovnega okolja, ki zahtevajo uporabo osnovnih računskih operacij z naravnimi in decimalnimi števili vključno s procentnim računom.

ODNOSI MED KOLIČINAMI

Udeleženci:

- Rešujejo preproste probleme iz delovnega okolja v zvezi s premim in obratnim sorazmerjem (samo sklepni račun).
- Razumejo zapis razmerja in znajo razdeliti količino v danem razmerju.
- S pomočjo merila tolmačijo preprost zemljevid, skico.
- Preračunavajo vrednosti različnih valut.

GEOMETRIJA IN MERJENJE

Udeleženci:

- Uporabijo merske enote za dolžino, površino, prostornino, maso in čas v povezavi z nalogami iz domačega in delovnega okolja.
- Opredelijo podatke za izračun obsega in ploščine kvadrata ter pravokotnika, prostornine, kocke in kvadra in izračunajo ploščine oz prostornine brez uporabe formul.

OBDELAVA PODATKOV

Udeleženci:

- Razumejo in predstavljajo številske, tabelarične in grafične statistične podatke iz delovnega in družbenega okolja.

2.4 Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje je pisno in ustno. Udeleženec s pisnimi izdelki in zagovorom dokaže, da obvladuje standarde in jih povezuje s standardi na drugih področjih.

2.5 Pogoji za vključitev

Opravljen in v zbirni mapi dokumentiran intervju s kandidatom

2.6 Pogoji za dokončanje

Obvladovanje 90% standardov.

2.7 Trajanje EM 1

Skupaj 60 ur: 55 matematika, 5 transverzalne zmožnosti.

2.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Predavanje 60%.

Samostojno delo, delo v parih in skupinah 30%.

Izdelava kratke raziskave o temi iz delovnega področja ali zasebnega življenja z uporabo IKT (npr statistična raziskava o delovnem času) 10%.

2.9 Merila in postopki ocenjevanja

Merila, ki jih je potrebno upoštevati:

- obvladovanje 90% standardov,
- sistematičnost, natančnost, pravilnost,
- kompleksnost, celovitost,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah,
- pisni izdelki,
- samoocena.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	20
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25
Izdelek in ustni zagovor	25
Pisni izdelki in zagovori	25
Samo- ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 10% standardov.

Druga raven zahtevnosti

2.1. Ime – računanje, EM 2

2.2 Cilji

Udeleženci:

- uporabljajo osnovne računske operacije s celimi števili in ulomki pri reševanju problemov iz domačega in delovnega okolja,
- prepoznajo ravninske like (trikotnik, krog) in geometrijska telesa (prizma, valj, piramida, stožec, krogla) v okolju, opredelijo podatke in izračunajo ploščino oziroma prostornino z uporabo obrazcev,
- opredelijo podatke, izračunajo in pojasnjujejo temeljne kazalnike poslovanja podjetja.

2.3 Učni dosežki/standardi

ŠTEVILA IN RAČUNSKE OPERACIJE

Udeleženci:

- Obvladajo osnovne računske operacije s celimi števili in ulomki.
- Rešujejo probleme iz domačega in delovnega okolja, ki zahtevajo uporabo osnovnih računskih operacij s celimi števili in ulomki.
- Opišejo trikotnik, kvadrat, pravokotnik in krog.

GEOMETRIJA IN MERJENJE

Udeleženci:

- Opišejo trikotnik, kvadrat, pravokotnik in krog.
- Uporabijo formule za izračun obsega in ploščine kvadrata ter pravokotnika pri reševanju geometrijskih problemov iz delovnega in domačega okolja, ki temeljijo na direktni rabi obrazcev.
- Prepoznajo telesa v delovnem okolju, ki imajo obliko prizme, valja, piramide, stožca ali krogle.
- Uporabijo formule za izračun površine in prostornine kocke in kvadra pri reševanju geometrijskih problemov iz delovnega in domačega okolja, ki temeljijo na direktni rabi obrazcev.

OBDELAVA PODATKOV

Udeleženci:

- Razložijo statistične podatke in temeljne kazalnike poslovanja podjetja oziroma delovne enote.

2.4 Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje je pisno in ustno. Udeleženec s pisnimi izdelki in zagovorom dokaže, da obvladuje standarde in jih povezuje s standardi na drugih področjih.

2.5 Pogoji za vključitev

Obvladovanje standardov s 1. ravni.

2.6 Pogoji za dokončanje

Obvladovanje 85% standardov.

2.7 Trajanje EM

Skupaj 60 ur: 55 matematika, 5 transverzalne zmožnosti.

2.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Predavanje 60%.

Samostojno delo, delo v parih in skupinah 30%.

Izdelava kratke raziskave o temi iz delovnega področja ali zasebnega življenja z uporabo IKT (npr statistična raziskava o delovnem času) 10%.

2.9 Merila in postopki ocenjevanja

Merila, ki jih je potrebno upoštevati:

- obvladovanje 85% standardov,
- sistematičnost, natančnost, pravilnost,
- kompleksnost, celovitost,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah,
- pisni izdelki,
- samoocena.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	20
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25
Izdelek in ustni zagovor	25
Pisni izdelki in zagovori	25
Samo-ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 15% standardov.

2.10 Število kreditnih točk

Tretja raven zahtevnosti

2.1 Ime – računanje, EM 3

2.2. Cilji

Udeleženci:

- uporabljajo algebrajske izraze pri reševanju problemov iz delovnega okolja,

- uporabljajo žepno računalno pri računanju potenc in korenov naravnih in decimalnih števil pri reševanju problemov iz delovnega okolja,
- uporabijo linearno funkcijo pri pojasnjevanju linearnih odvisnosti iz delovnega okolja,
- uporabijo linearno enačbo pri reševanju problemov iz delovnega okolja,
- uporabijo obrazce pri računanju ploščin ravninskih likov, površin in prostornin geometrijskih teles ter neznanih veličin iz delovnega okolja,
- izdelajo nezahtevno statistično raziskavo in jo interpretirajo z izračunom osnovnih statističnih parametrov.

2.3. Učni dosežki/standardi

ŠTEVILA IN RAČUNSKÉ OPERACIJE

Udeleženci:

- Obvladajo računanje s preprostimi algebrskimi izrazi (standard računanje z izrazi).
- Obvladajo računanje s potencami z naravnimi in racionalnimi eksponenti.
- Izračunajo vrednost potence in korena naravnega ali decimalnega števila z uporabo žepnega računalna.
- Izračunajo obresti pri linearnem in kapitalizacijskem obrestovanju z uporabo žepnega računalna.
- Izdelajo amortizacijski načrt odplačevanja dolga z uporabo računalniškega orodja.

ODNOSI MED KOLIČINAMI

Udeleženci:

- Zberejo podatke o dveh odvisnih količinah iz delovnega okolja, jih tabelirajo in grafično prikažejo v pravokotnem koordinatnem sistemu.
- Iz grafa odčitajo vrednosti neodvisne in odvisne količine ter spremembe količin.
- Zapišejo linearno odvisnost v obliki enačbe linearne funkcije.
- Rešujejo probleme linearne odvisnosti iz življenjskega in delovnega okolja.
- Rešujejo probleme, ki jih zapišejo kot linearno enačbo z eno neznanko (besedilne naloge).

GEOMETRIJA IN MERJENJE

Udeleženci:

- Računajo obseg in ploščino trikotnika, kroga, stranice pravokotnega trikotnika (Pitagorov izrek) v povezavi z nalogami iz domačega in delovnega okolja.
- Računajo površino in prostornino valja, piramide, stožca in krogle.
- Rešujejo druge geometrijske probleme iz delovnega okolja, ki zahtevajo uporabo formul za obseg in ploščino likov oziroma površino in prostornino teles.

OBDELAVA PODATKOV

Udeleženci:

- Poznajo osnovne statistične pojme (populacija, enota, proučevana značilnost) parametre za opisovanje lastnosti populacije (aritmetična sredina, mediana, modus, indeksi).
- Izvedejo manjšo empirično raziskavo, v okviru katere podatke zberejo, prikažejo v tabeli in grafično, izračunajo parametre in ugotovitve interpretirajo.

2.4 Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje je pisno in ustno. Udeleženec s pisnimi izdelki in zagovorom dokaže, da obvladuje standarde in jih povezuje s standardi na drugih področjih.

2.5 Pogoji za vključitev

Obvladovanje standardov z 2. ravni.

2.6 Pogoji za dokončanje

Obvladovanje 80% standardov.

2.7 Trajanje EM 3

Skupaj 60 ur: 55 matematika, 5 transverzalne zmožnosti.

2.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela:

Predavanje 60%.

Samostojno delo, delo v parih in skupinah 30%.

Izdelava kratke raziskave o temi iz delovnega področja ali zasebnega življenja z uporabo IKT (npr statistična raziskava o delovnem času) 10%.

2.9 Merila in postopki ocenjevanja

Merila, ki jih je potrebno upoštevati:

- obvladovanje 80% standardov,
- sistematičnost, natančnost, pravilnost,
- kompleksnost, celovitost,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah,
- pisni izdelki,
- samoocena.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja

	delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	20
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25
Izdelek in ustni zagovor	30
Pisni izdelki	20
Samo- ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 20% standardov.

3 Človek - narava, okolje

Prva raven zahtevnosti

3.1 Ime človek - narava, okolje, EM 1

3.2. Cilji

Udeleženci:

- poznajo lastno telo in okolje,
- skrbijo za dobro počutje in ohranjanje naravnega okolja z reševanjem preprostih naravoslovnih problemov.

3.3 Učni dosežki

Udeleženci:

- Poznajo glavne organe svojega telesa in jih znajo locirati ter povedati njihovo glavno nalogo.
- Razložijo pomen uravnotežene prehrane, telesne aktivnosti in osebne higiene za dobro počutje in ohranjanje zdravja, pri tem uporabljajo tiskane in elektronske vire.
- Izračunajo svoj indeks telesne mase in ga ovrednotijo.
- Na konkretnih primerih iz vsakdanjega življenja ali delovnega okolja razložijo oznake za nevarne snovi in vplive rakotvornih snovi, zdravil, alkohola in drugih drog na lastno zdravje in zdravje drugih.
- Na konkretnih primerih različnih ekosistemov razložijo prehranjevalne spletne in ovrednotijo, čemu je potrebno ohranjanje ekološkega ravnovesja.
- Iz tiskanih in elektronskih virov opišejo različne vire in načine ohranjanja energije.
- Poznajo pomen predpisov in zakonodaje s področja « Varstva pri delu» in »Varovanja okolja«, z namenom, da pravilno ravnajo v primeru nesreče doma ali na delovnem mestu.
- Rešujejo naravoslovne in okolje varstvene probleme doma, na delovnem mestu in bližnji okolici.

3.4. Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje je pisno in ustno. Udeleženec s pisnim izdelkom in govornim nastopom in zagovorom o aktualni problematiki s področja zdravja in varovanja okolja dokaže, da obvladuje standarde in jih povezuje s standardi na drugih področjih.

3.5 Pogoji za vključitev

Opravljen in dokumentiran intervju s kandidatom.

3.6 Pogoji za dokončanje

Doseganje 90% standardov.

3.7 Trajanje EM 1

35: 30 naravoslovje, 5 transverzalne zmožnosti.

3.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Skupinsko delo, delavnice in projektno delo s sodelovalnim učenjem 70%.

Predavanja 30%.

Nujen dostop do medmrežja in računalnika.

3.9 Merila in postopki ocenjevanja

- obvladovanje 90% standardov,
- sistematičnost, pravilnost, natančnost, kompleksnost, celovitost odgovorov,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah, govornih nastopov in pisnih izdelkov,
- povezovanje znanja iz drugih področij,
- uporaba interneta.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	10
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25
Izdelek in ustni zagovor	35
Pisni prispevki in govorni nastopi	25
Samo- ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 10% standardov in ne uporablja interneta.

Druga raven zahtevnosti

3.1 Ime - človek- narava, okolje, EM 3

3.2 Cilji

Udeleženci:

- poznajo delovanje lastnega telesa, razvijajo pozitiven odnos do sebe, okolja in drugih,
- informacije iščejo z uporabo različnih virov, rešujejo zahtevnejše naravoslovne probleme.

3.3. Učni dosežki/standardi:

Udeleženci:

- Z uporabo različnih virov na konkretnem organskem sistemu razložijo medsebojno odvisno delovanje organov našega telesa, razlago opremijo s podatki iz elektronskih medijev.
- Poznajo mikrobe in snovi, ki ogrožajo njihovo zdravje ter opišejo, kako ravnati preventivno, da do določenega obolenja ne pride in kako, da bolezen omilimo, če zanjo zbolimo, pri tem uporabljajo tiskane in elektronske vire.
- Opišejo fizikalne in kemijske spremembe snovi, ki jih uporabljajo doma in na delovnem mestu.
- Opišejo kvarjenje materialov, hrane in postopke, s katerimi to preprečujemo.
- Opišejo najbolj ogrožene organizme in ekosisteme in ovrednotijo dejavnike, ki vplivajo na rušenje ekološkega ravnovesja ter razložijo, čemu je potrebno ohranjanje naravne dediščine.
- Opišejo kroženje snovi v naravi in pretvarjanje energije iz ene oblike v drugo.
- Predstavijo stroje, ki jih uporabljajo pri svojem poklicu in opišejo njihovo varno delovanje.

- Razložijo pomen predpisov in zakonodaje s področja « Varstva pri delu» in »Varovanja okolja«, z namenom, da pravilno ravnajo v primeru nesreče doma ali na delovnem mestu.
- Rešujejo naravoslovne in okolje varstvene probleme doma, na delovnem mestu in bližnji okolici.

3.4 Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje je pisno in ustno. Udeleženec s pisnim izdelkom in govornim nastopom in zagovorom o aktualni problematiki s področja zdravja in varovanja okolja dokaže, da obvladuje standarde in jih povezuje s standardi na drugih področjih.

3.5 Pogoji za vključitev

Obvladovanje standardov s 1. ravni.

3.6 Pogoji za dokončanje

Doseganje 85% standardov.

3.7 Trajanje EM

35 ur: naravoslovje 30, transverzalne zmožnosti 5.

3.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Skupinsko delo, delavnice in projektno delo s sodelovalnim učenjem 60% predavanja 40%.

Obvezen dostop do medmrežja in računalnika.

3.9 Merila in postopki ocenjevanja

- obvladovanje 85% standardov,
- sistematičnost, pravilnost, natančnost, kompleksnost, celovitost odgovorov,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah, govornih nastopov in pisnih izdelkov
- povezovanje znanja iz drugih področij.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	10
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25
Izdelek in ustni zagovor	35
Pisni prispevki in govorni nastopi	25
Samo- ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 15% standardov.

Tretja raven zahtevnosti

3.1 Ime - človek- narava, okolje, EM 3

3.2 Cilji

Udeleženci:

- razumejo, kako poteka nadzor in kontrola našega telesa,
- rešujejo kompleksnejše ekološke in druge naravoslovne probleme z uporabo naravoslovnih pojmov in različnih virov ter jih predstavljajo, tako da jih predhodno zapišejo v računalniški obliki.

3.3 Učni dosežki/standardi

Udeleženci:

- Razložijo, kako živčevje in hormonalni sistem nadzirajo in kontrolirajo delovanje našega organizma.
- Opišejo dejavnike, ki negativno vplivajo na njihovo zdravje in opišejo te vplive.
- Opišejo, katere kemijske ali fizikalne spremembe lahko privedejo do nesreč na delovnem mestu in opišejo posledice ter preventivne ukrepe.
- Opišejo pomen aditivov v prehrani in njihove možne stranske učinke.
- Opišejo vplive radioaktivnih snovi na naše telo in okolje ter kako se zaščitimo pred takšnim sevanjem.
- Ovrednotijo vplive delovanja podjetja na zdravje, okolje in naravno dediščino.
- Primerjajo različne ekološke probleme in predvidijo ukrepe za njihovo zmanjševanje.
- Opišejo načine onesnaževanja okolja in načine recikliranja ter tehnološke izboljšave.
- Primerjajo različne vrste goriv in ekološke probleme v zvezi s tem.
- Uporabljajo predpise in zakonodajo s področja « Varstva pri delu» in »Varovanja okolja«, z namenom, da pravilno ravnajo v primeru nesreče doma ali na delovnem mestu.
- Rešujejo naravoslovne in okolje varstvene probleme doma, na delovnem mestu in bližnji okolici.

3.4 Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje je pisno in ustno. Udeleženec s pisnim izdelkom in govornim nastopom in zagovorom o aktualni problematiki s področja zdravja in varovanja okolja dokaže, da obvladuje standarde in jih povezuje s standardi na drugih področjih.

3.5 Pogoji za vključitev

Obvladovanje standardov z 2. ravni

3.6 Pogoji za dokončanje

Doseganje 80% standardov.

3.7. Trajanje EM 3

40: 35 naravoslovje, 5 transverzalne zmožnosti.

3.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Skupinsko delo, delavnice in projektno delo s sodelovalnim učenjem 55%
predavanja 45%.

Obvezen dostop do medmrežja in računalnika.

3.9 Merila in postopki ocenjevanja

- obvladovanje 80% standardov,

- sistematičnost, pravilnost, natančnost, kompleksnost, celovitost odgovorov,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah, govornih nastopov in pisnih izdelkov,
- povezovanje znanja iz drugih področij.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	10
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	15
Seminarska naloga (v wordu) in ustni zagovor (uporaba ppt)	45
Krajši pisni prispevki in govorni nastopi	25
Samo- ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 20% standardov in ne uporablja interneta.

4 Človek - naravna in kulturna dediščina

Prva raven zahtevnosti

4.1 Ime– človek - naravna in kulturna dediščina, EM 1

4.2 Cilji

Udeleženci:

- poznajo življenja ljudi v preteklosti in sedanjosti,
- oblikujejo nacionalno zavest,
- spoštujejo človekove pravice in razvijajo odgovorno državljanstvo.

4.3. Učni dosežki – standardi

Udeleženci:

- Poznajo tipične pokrajine, človekove posege vanjo.
- Znajo uporabljati zemljevid.
- Analizirajo vlogo Slovenije v Evropski uniji.
- Poznajo življenje ljudi v preteklosti, predvsem na naših tleh zna našeti najpomembnejša najdišča.
- Razumejo pomen varovanja kulturne in zgodovinske dediščine.
- Poznajo ključne dogodke osamosvojitve Slovenije.
- Seznanijo se s človekovimi pravicami in dolžnostmi.
- Opredelijo konflikte v ožjem delovnem okolju ter pozna strategijo reševanja.
- Znajo opredeliti protislovja sodobnega sveta.
- Razumejo dejstvo, da so vse sodobne evropske družbe multikulturne in da so vse kulture enakovredne.

4.4 Preverjanje in ocenjevanje

Ni obvezne oblike ocenjevanja znanja. Preverjanje znanja je obvezno pred vsakim ocenjevanjem. Ocenjuje naj se napredek udeležencev, oziroma izdelki, načrti in zamisli, še posebej tisti, ki so povezani z njegovo poklicno usmerjenostjo.

4.5 Pogoji za vključitev

Opravljen in dokumentiran intervju s kandidatom.

4.6 Pogoji za dokončanje

Doseganje 90% standardov.

4.7 Trajanje EM1

35 ur: 30 naravoslovje, 5 transverzalne zmožnosti.

4.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Predavanja 60%.

Delo v skupinah 20%.

Delo z viri 20%.

4.9 Merila in postopki ocenjevanja

- ovladovanje 90% standardov.
- sistematičnost, pravilnost, natančnost, kompleksnost, celovitost odgovorov,
- uporaba zemljevida.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	Delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	20
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25
Izdelek in ustni zagovor	25
Pisni prispevki in govorni nastopi	20
Samo – ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 10% standardov in ne uporablja zemljevida.

Druga raven zahtevnosti

4.1 Ime človek - naravna in kulturna dediščina, EM 2

4.2 Cilji

Udeleženci:

- razumejo povezanost med človekom, naravo in družbo nekoč in danes,
- se orientirajo in gibljejo v pokrajini,
- oblikujejo nacionalno zavest,
- razumejo probleme sodobnega sveta,
- spoštujejo človekove pravice in razvijajo odgovorno in demokratično državljanstvo.

4.3. Učni dosežki – standardi

Udeleženci:

- Poznajo razsežnosti domačega prostora.
- Razložijo najpomembnejše tehnične dosežke 19. in 20. stoletja.
- Opišejo razpad Jugoslavije in osamosvojitve Slovenije.
- Razložijo osnovne značilnosti svetovnih religij.
- Pojasnijo oblike sodelovanja v lokalni skupnosti.
- Razloži glavne okoljske probleme sodobnega sveta.
- Razumejo in se zavedajo pomena pripadnosti lastnemu narodu, oblikujejo nacionalno zavest, narodno in evropsko identiteto.
- Se zavedajo, da ljudje oblikujemo mnogotere identitete, da sami hkrati pripadajo Sloveniji in Evropi, zavedajo se tudi lastne osebne identitete (občutijo lastno edinstvenost in enkratnost).
- Spoštujejo človekove pravice in razvija odgovorno državljanstvo.
- Na izbranih primerih iz zgodovine razvijajo in pojasnjujejo svoj pogled na svet.
- Razumejo enakovrednost kultur in predstavijo, kako se druga od druge lahko učijo (učee se kulture).

4.4 Preverjanje in ocenjevanje

Ni obvezne oblike ocenjevanja znanja. Preverjanje znanja je obvezno pred vsakim ocenjevanjem. Ocenjuje naj se napredek udeležencev, oziroma izdelki, načrti in zamisli, še posebej tisti, ki so povezani z njegovo poklicno usmerjenostjo.

4.5 Pogoji za vključitev

Doseganje standardov s1. ravni.

4.6 Pogoji za dokončanje

Doseganje 85% standardov.

4.7 Trajanje EM 2

35 ur: 30 naravoslovje, 5 transverzalne zmožnosti.

4.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela:

Predavanja 50%.

Druge primerne oblike: delo v skupinah, debatna tehnika pri temi protislovja sodobnega sveta in delo z viri.

4.9 Merila in postopki ocenjevanja

- obvladovanje 85% standardov,
- sistematičnost, pravilnost, natančnost, kritičnost, kompleksnost, celovitost odgovorov,
- uporaba in orientacija na zemljevidu,
- povezovanje znanj iz drugih področij.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	Delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	20
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25
Izdelek in ustni zagovor	25
Pisni prispevki in govorni nastopi	20
Samo – ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 15% standardov, ne uporablja zemljevida in ne uporablja interneta.

Tretja raven zahtevnosti

4.1 Ime– človek - naravna in kulturna dediščina, EM 3

4.2 Cilji

Udeleženci:

- razumejo občutljivo povezanost med človekom, naravo in družbo nekoč in danes,
- razumejo geografski in zgodovinski pomen položaja Slovenije v Evropi,
- razvijajo individualno, narodno in evropsko identiteto,
- kritično vrednotijo probleme sodobnega sveta,
- spoštujejo človekove pravice in razvijajo odgovorno in demokratično državljanstvo,
- znajo uporabiti programsko opremo in računalniške ponazoritve za predstavitev ciljev.

4.3. Učni dosežki – standardi

Udeleženci:

- Poznajo razsežnosti domačega in svetovnega prostora.
- Pojasnijo vpliv znanstveno tehničnega napredka na gospodarske spremembe.
- Predstavijo geografski in zgodovinski pomen položaja Slovenije v Evropi.
- Kritično vrednotijo neenakopraven položaj različnih kultur: narodne manjšine v zamejstvu in položaj manjšin in novih manjšin v Sloveniji.
- Predstavijo, kako vojna spremeni življenje ljudi.
- Poznajo in kritično vrednotijo osnovne značilnosti krščanstva, islama, budizma, hinduizma.
- Pojasnijo in analizirajo oblike sodelovanja v lokalni skupnosti.
- Na izbranih primerih iz zgodovine razvijajo in pojasnjujejo svoj pogled na svet.
- Ovrednotijo vpliv množičnih medijev.
- Poznajo vsebino Splošne konvencije o človekovih pravicah, Konvencije o otrokovih pravicah in Evropske konvencije o človekovih pravicah.
- Oblikujejo nacionalno zavest, narodno, individualno in evropsko identiteto.
- Kritično vrednotijo probleme sodobnega sveta.

4.4 Preverjanje in ocenjevanje

Ni obvezne oblike ocenjevanja znanja. Preverjanje znanja je obvezno pred vsakim ocenjevanjem. Ocenjuje naj se napredek udeležencev, oziroma izdelki, načrti in zamisli, še posebej tisti, ki so povezani z njegovo poklicno usmerjenostjo.

4.5 Pogoji za vključitev

Doseganje standardov z 2. ravni.

4.6 Pogoji za dokončanje

Doseganje 80% standardov.

4.7 Trajanje EM 3

35 ur: 30 naravoslovje, 5 transverzalne zmožnosti.

4.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Predavanja 50%.

Druge primerne oblike: delavnica 10%, debatna tehnika pri temi protislovja sodobnega sveta 10%, delo z viri 20%, samostojno delo – vodena seminarska naloga 10%.

4.9 Merila in postopki ocenjevanja

- obvladovanje 80% standardov
- sistematičnost, pravilnost, natančnost, kritičnost, kompleksnost, celovitost odgovorov
- govorni nastop – predstavitev seminarske naloge
- povezovanje znanj iz drugih področij

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	Delež (%)
Pisno in ustno preverjanje	20
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	15
Predstavitev in izdelava seminarske naloge	45
Pisni prispevki in govorni nastopi	15
Samo – ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 20% standardov.

5 Sporazumevanje v tujem jeziku

Prva raven zahtevnosti

5.1 Ime - sporazumevanje v tujem jeziku, EM 1

5.2. Cilji

Udeleženci:

- razvijajo zmožnosti medosebnega sporazumevanje in sporazumevanje po telefonu in elektronskih medijih z uporabo pogosto rabljenih besed in podatkov v zelo preprostih dialogih, opisih, navodilih, pojasnilih in predstavitev.
- uporabljajo bralne zmožnosti v enostavnih vsakodnevnih življenjskih in delovnih položajih.

5.3 Učni dosežki/standardi

INTEGRIRANE ZMOŽNOSTI SLUŠNO RAZUMEVANJE IN GOVORNO SPORAZUMEVANJE

Udeleženci:

- S pozornim poslušanjem razumejo preprosta besedila, povezana z vsakdanjimi dogodki (vremenska, prometna obvestila, tipična telefonska sporočila).
- Razumejo glavne informacije v krajših, enostavnih sporočilih.
- Pogovarjajo se v preprostih dialogih. izražajo: poimenovanja, kratka navodila preproste opise (stvari, postopka, kraja, osebe, izkušenj).
- Pri govoru poznajo in uporabljajo osnovna pravila medosebnega sporazumevanja (pozorno poslušanje, čakanje na besedo, uporaba komunikacijskih strategij, npr. prošnja za ponovitev, pojasnilo). Za govor so značilne tudi jezikovne napake in napake pri izgovarjavi ter intonaciji.
- Pri sporazumevanju uporabljajo slovar in potrebujejo dodatno pomoč (npr. ponovitve, počasnejši govor, pojasnila).

INTEGRIRANE ZMOŽNOSTI BRANJE IN PISANJE

Udeleženci:

- Tiho ali glasno preberejo in razumejo pogosto rabljena poimenovanja, oznake in opozorila na delovnem mestu, v prometu, naseljih in prodajalnah.
- Razumejo pomembne, predvidljive podatke v kratkih, jasno zapisanih in strukturiranih besedilih s poklicnega področja.
- Izpolnijo enostavne obrazce o osebnih podatkih in podatkih z zaposlitvenega področja.

5.4 Preverjanje in ocenjevanje:

Preverjanje in ocenjevanje je ustno. Udeleženec z govornimi nastopi dokaže, da obvladuje standarde.

5.5 Pogoji za vključitev

Opravljen in v zbirni mapo dokumentiran intervju s kandidatom.

5.6 Pogoji za dokončanje

Obvladovanje 90% standardov.

5.7 Trajanje EM 1

70 ur: 66 tuj jezik, 4 transverzalne zmožnosti.

5.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela

Predavanje 50%.

Delo v skupinah in parih 30%.

Govorni nastopi 20%.

5.9 Merila in postopki ocenjevanja

Merila, ki jih je potrebno upoštevati:

- obvladovanje 90% standardov,
- sistematičnost, jasnost povedanega,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah in govornih nastopov,
- uporaba tiskanih in elektronskih slovarjev in gradiv.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	delež (%)
ustno preverjanje	30
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25
Govorni nastop	25
Krajši govorni nastopi	15
Samo-ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 10% standardov.

Druga raven zahtevnosti

5.1 Ime - sporazumevanje v tujem jeziku , EM 2

5.2. Cilji

Udeleženci:

- razvijajo sporazumevalne zmožnosti za sprejemanje zahtevnejših besedil,
- izražajo in razlagajo dogodke, čustva, misli in mnenja v življenjskem in delovnem okolju,
- tvorijo besedila o sebi, družini, svojem delu,
- uporabljajo pisne zmožnosti v krajših, enostavnih besedilih o poklicu, družini in osebem življenju.

5.3 Učni dosežki/standardi

INTEGRIRANE ZMOŽNOSTI SLUŠNO IN GOVORNO SPORAZUMEVANJE

Udeleženci:

- Razumejo preprosta besedila in sporočila tipična za delovni proces ali življenjske situacije.

- Razumejo glavne informacije v sporočilih.
- Sledijo preprostim navodilom in obvestilom, ter uporabljajo osnovne strategije za preverjanje pomena.
- Sprašujejo po osnovnih podatkih o ljudeh, krajih, delu.
- Preoblikujejo informacije.
- Predstavijo sebe in druge, svoje delo, opiše svoje izkušnje, čustva, želje.
- Tvorijo preprosto besedilo z znano tematiko s pomočjo slovarja.
- Pripravijo govorni nastop.

INTEGRIRANE ZMOŽNOSTI BRANJE IN PISANJE

Udeleženci:

- Pri branju besedil z znano tematiko razberejo ključno misel/pojme.
- Poiščejo želeno informacijo in jo ustrezno uporabijo v pisnih ali elektronskih virih.
- Dopolnjujejo in tvorijo preprosto besedilo z znano tematiko.
- Opišejo osebo, delo, izkušnje, dogodke.
- Pripravijo kratko informacijo o znani temi iz delovnega ali življenjskega okolja.

5.4 Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje je ustno in pisno. Udeleženec z govornimi nastopi dokaže, da obvladuje standarde.

5.5 Pogoji za vključitev

Doseganje standardov s 1. ravni.

5.6 Pogoji za dokončanje:

Obvladovanje 85% standardov.

5.7 Trajanje EM

70 ur: 65 tuj jezik, 5 transverzalne zmožnosti.

5.8 Razmerje med oblikami vzgojno izobraževalnega dela:

Predavanje 50%.

Delo v skupinah in parih 30%.

Govorni nastopi 20%.

5.9 Merila in postopki ocenjevanja

- obvladovanje 85% standardov,
- sistematičnost, jasnost povedanega napisanega,
- ustrezno dokumentirano sodelovanje v skupinah in govornih nastopov,
- uporaba tiskanih in elektronskih slovarjev in gradiv.

Kriteriji ocenjevanja

Področje ocenjevanja	delež (%)
ustno preverjanje	25
Sodelovanje v skupini (dokumentirano)	25
Govorni nastop	20

Krajši govorni nastopi	15
Pisni izdelki	10
Samo-ovrednotenje znanja udeleženca	5

Izločilni kriterij: udeleženec ne obvladuje več kot 15% standardov.

6. Transverzalne/prečne zmožnosti

Med ključne zmožnosti so uvrščene tudi tim nove temeljne zmožnosti, ki so nujne za posameznika, da bi uspešno vodili svoje življenje (donosna zaposlitev, plača, politična udeležba, socialna omrežja) in za družbo (produktivnost, demokratični procesi, socialna povezanost, pravičnosti, ekološka vzdržnost). Zato so v SIMO vključene tudi spodaj navedene prečne zmožnosti, ki jih opredeljuje tudi Evropska komisija (evropski referenčni okvir Ključne kompetence za VŽU (poročilo, november 2004), to

Informacijsko komunikacijska tehnologija (IKT):

Učni dosežki

Udeleženci poznajo

- osnove delovanja osebnega računalnika,
- osnovno programsko opremo,
- uporabljajo IKT za komunikacijo, iskanje informacij in za pisanje, urejanje, ter shranjevanje podatkov in besedil.

Socialne spretnosti:

Učni dosežki

Udeleženci

- sodelujejo v skupinah;
- se soočijo z uspehom, razočaranjem in nasprotovanjem,
- upoštevajo različnost;
- prepoznavajo svoje osebne lastnosti in zmogljivosti ter njihov vpliv na življenje in poklicno kariero;
- sprejemajo in nudijo pomoč.

Aktivno državljanstvo

Učni dosežki

Udeleženci

- izražajo lastna stališča in vrednote;
- aktivno sodelujejo,
- spremljajo in vrednotijo vlogo medijev.

Učim se učiti

Učni dosežki

Udeleženci

- prepoznajo in razumejo značilnosti in lastni stil učenja,
- ovrednotijo svoje učne navade za izboljšanje učenja,
- izbirajo ustrezne učne tehnike
- načrtujejo učne cilje in spremljajo njihovo uresničevanje
- obvladujejo strategije samostojnega učenja

Medkulturene zmožnosti:

Učni dosežki

Udeleženci

- se zavedajo pomena lastne kulturne identitete za razumevanje kulturnih identitet drugih etničnih skupin in narodov,
- se zavedajo, da je svet vedno bolj multikulturn in da so vse kulture enakovredne – vsaka se lahko od druge kaj nauči («učee se kulture«).

Ključne zmožnosti, opredeljene v SIMO se razvijajo v precesišču treh polj: polja procesa socializacije, poklicnega izkustva in polja izobraževanja. Zmožnosti na posameznih področjih so soodvisne, nanašajo se na določeno dejavnosti in so odvisne od določenega konteksta. Tako se hkrati z razvijanjem standardov znanja na področjih sporazumevanja v slovenskem in tujem jeziku, matematike, naravoslovnih in družboslovnih vsebin razvijajo udeleženci tudi standarde na področju IKT, učenja, socialnih veščin, aktivnega državljanstva in medkulturnih zmožnosti:

- IKT zmožnosti: internet uporabljajo za iskanje učnih gradiv, urejevalnik besedila ali Excel pri pripravi svojih pisnih izdelkov, z uporabo IKT tehnologije dopolnjujejo besedila, obrazce, elektronsko pošto uporabljajo pri sporazumevanju z drugimi udeleženci in učitelji.
- Zmožnost učenja (učiti se učiti) razvijajo s pozornim poslušanjem, s predvidevanje vsebine besedila (ob napovedanim temah, ob naslovih in podnaslovih,), z načrtovanjem učnih ciljev in njihovim spremljanjem, z iskanjem podatkov v slovarjih in priročnikih.
- Socialne zmožnosti razvijajo pri delu v skupinah (sposobnost prilagajanja, timsko delo, odgovornost).
- Aktivno državljanstvo: razvijajo s krepitvijo pozitivne samopodobe, izražanjem lastnih stališč in vrednot, zavedanjem vloge in odgovornosti posameznika pri urejanju problemov v delovnem okolju, razumevanjem dogodkov in vloge medijev, aktivnim sodelovanjem pri načrtovanju učnega procesa in vrednotenju učnih dosežkov.
- Medkulturne zmožnosti razvijajo s krepitvijo zavedanja lastne kulturne identitete, z razumevanjem dejstva, da so vse evropske družbe multikulturne, s krepitvijo razumevanja tujih kultur.

Tudi pri razvijanju zmožnosti na posameznih temeljnih področjih uveljavljamo »med - področno« povezovanje: posamezna temeljna področja omogočajo tudi razvijanje in poglobljanje zmožnosti na drugih področjih in prečnih zmožnosti.

Matematika

Pri razvijanju matematičnih zmožnosti razvijamo in poglobljamo tudi zmožnosti na drugih področjih; prav tako razvijamo matematične zmožnosti s pomočjo zmožnosti na drugih področjih.

Primeri razvijanja zmožnosti na drugih področjih:

Na področju sporazumevanja v slovenskem jeziku

- Razumejo informacije o položaju podjetja (lastniška struktura, tržni delež, struktura zaposlenih, poročila o poslovanja,...), položaju delavca (plače, ...).

Na področju človek, okolje, naravoslovje in tehnologija

- Poznajo materiale, s katerimi se srečujejo v delovnem okolju.

Na področju IKT

- Uporabijo programsko opremo za urejanje, obdelovanje in prikazovanje podatkov,
- Uporabijo internet za iskanje informacij.

Na področju socialne spretnosti (aktivno državljanstvo)

- Vrednotijo medijska sporočila z ekonomskega – poslovnega področja.

Socialne spretnosti

- Sodelujejo v skupini pri izpeljavi skupne naloge in izpeljejo lastne delovne naloge v skupini.

Učiti se učiti

- Ovrednotijo svoje učne rezultate,
- Načrtujejo učne cilje in spremljajo njihovo uresničevanje,
- Obvladajo strategijo problemskega učenja (the problem solving process – plan, do, review).

Medkulturne kompetence

- Z uporabo računalnika prikažejo grafično ponazoritev etnične strukture prebivalstva v Sloveniji.

Sporazumevanje v slovenskem jeziku

Pri razvijanju sporazumevalnih zmožnosti razvijamo in poglobljamo tudi zmožnosti na drugih področjih; prav tako razvijamo sporazumevalne zmožnosti s pomočjo zmožnosti na drugih področjih.

Primeri razvijanja zmožnosti na drugih področjih:

Na področju matematika

- Pripoved uredijo po kronološkem vrstnem redu – računajo trajanje v letih, primerjajo časovna obdobja,
- Aktivno sodelujejo pri pogovoru v skupini (tema cene; primerjave, povprečje, rast cen, načrtovanje družinskega proračuna).

Na področju človek - narava in kulturna dediščina

- Vsi standardi, ki zahtevajo obvladovanje postopkov razvijanja teme – opisovanje, razlaganje, primerjanje, vrednotenje ..., čeprav nobeden neposredno in v celoti.

Na področju IKT

- Besedilo zapišejo s pomočjo računalnika,
- Uporabljajo osnovna orodja za pisanje, urejanje in shranjevanje besedil.

Na področju socialne spretnosti

- Kritično presojujejo dogodke in argumentirajo svoje poglede.
- Aktivno sodelujejo v skupini.
- Prepoznavajo svoje osebne lastnosti in lastnosti drugih.
- So tolerantni do drugačnih.
- Izražajo lastna stališča, vrednote, prepričanja.

Na področju učiti se učiti

- Izboljšajo svoje učenje s pomočjo usvojenih osnovnih delov postopkov dejavnosti pri sporazumevanju.
- Ovrednotijo svoje doseženo znanje na osnovi zapisanega besedila.
- Poiščejo informacije v knjižnici, na spletu.
- Uporabljajo miselne vzorce.

Na področju medkulturnih kompetenc

- Napišejo samostojni sestavek o neki drugi kulturi, ki ni slovenska, lahko pa živi v Sloveniji
- Aktivno sodelujejo pri pogovoru o svojih medkulturnih izkušnjah.

Priloga: Shematski prikaz standardov s primeri nalog na področju matematike, sporazumevanja v slovenskem jeziku, človek – narava, okolje in človek – naravna in kulturna dediščina.

Standardi in primeri nalog so predstavljeni na treh ravneh in prikazujejo stopnjevalno zahtevnost in širjenje posameznega področja. Tako členjeni učni dosežki olajšujejo izpeljavo področij in preprečujejo prevelika odstopanja pri izpeljavi.

Matematika

Teme	Standardi / učni dosežki		
	Modul 1	Modul 2	Modul 3
Števila in računske operacije	<p>Poznajo naravna, cela in racionalna števila in jih znajo razvrščati po velikosti.</p> <p>Zapišejo ulomek kot decimalno število.</p> <p>Obvladajo osnovne računske operacije z naravnimi ter decimalnimi števili ustno, pisno in z žepnim računalom.</p> <p>Izračunajo vrednost preprostega številskega izraza in upoštevajo vrstni red računskih operacij.</p> <p>Rešujejo probleme iz domačega in delovnega okolja, ki zahtevajo uporabo osnovnih računskih operacij z naravnimi in decimalnimi števili vključno s procentnim računom.</p>	<p>Obvladajo osnovne računske operacije s celimi števili in ulomki.</p> <p>Rešujejo probleme iz domačega in delovnega okolja, ki zahtevajo uporabo osnovnih računskih operacij s celimi števili in ulomki.</p>	<p>Obvladajo računanje s preprostimi algebrskimi izrazi.</p> <p>Obvladajo računanje s potencami z naravnimi in racionalnimi eksponenti.</p> <p>Izračunajo vrednost potence in korena naravnega ali decimalnega števila z uporabo žepnega računalna.</p> <p>Izračunajo obresti pri linearnem in kapitalizacijskem obrestovanju z uporabo žepnega računalna.</p> <p>Izdelajo amortizacijski načrt odplačevanja dolga z uporabo računalniškega orodja.</p>

<p style="text-align: center;">Pričakovana raven standarda - primeri</p>	<p>Razni primeri iz domačega in delovnega okolja, kjer je potrebno zapisati rešitev v obliki računa s štirimi računskimi operacijami in pri reševanju upoštevati vrstni red računskih operacij. Na primer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izračun števila transportnih enot (kartonov, zabojev) na paleti, - izračun potrebnega materiala na podlagi normativov, receptov, - izračun stroškov materiala. <p>Grafični prikaz deležev, ki so izraženi z ulomkom (pica problemi) in zapis deležev z decimalnim številom in procenti.</p> <p><u>Dohodnina:</u> Izračun dohodnine od davčne osnove x z uporabo dohodninske lestvice</p> <p>Drugi primeri uporabe procentnega računa v domačem in delovnem okolju, ko gre za računanje procentnega zneska: kalkulacija prodajne cene, znižanje cen,....</p>	<p><u>Družinski proračun:</u> Izračun stanja na osebnem računu, vključno z negativnim stanjem.</p> <p>Drugi problemi, kjer se uporabljajo cela števila (temperatura, nadmorska višina, štetje let,...)</p> <p>Primeri iz domačega in delovnega okolja, kjer je potrebno uporabiti osnovne računske operacije z ulomki. Npr. izračun količine soka v zaboju, ki vsebuje 12 steklenic po $\frac{3}{4}$ litra.</p>	<p>Računski postopki pri reševanju problemov iz domačega in delovnega okolja, ki jih zapišejo z algebrajskimi izrazi in izračunajo številsko vrednost. Na primer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izračun navadnih obresti, - izdelava amortizacijskega načrta, - model izračuna bruto plače,... <p><u>Primer naloge:</u> Depoziti so primerna in varna oblika varčevanja za denar, ki ga določen čas ne boste potrebovali. Na spletnih straneh poslovnih bank dobite informacije o nominalnih obrestnih merah za depozite. Od česa so odvisne? Banke vam nudijo tudi informativne izračune. Uporabite to možnost in napravite informativni izračun za kratkoročni depozit. Kaj menite, kako je banka izračunala obresti? Zapišite izračun z algebrajskim izrazom, kjer za depozit uporabite črko G, nominalno obrestno mero črko p in čas črko t!</p> <p><u>Potenciranje in korenjenje:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - izračun naobrestene glavnice pri letni kapitalizaciji, - izračun naobrestene glavnice pri krajših kapitalizacijskih obdobjih. <p>Tako kot v prejšnjem primeru, le da napravite izračun za dolgoročne depozite.</p>
--	---	--	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Odnosi med količinami</p>	<p>Rešujejo preproste probleme iz delovnega okolja v zvezi s premim in obratnim sorazmerjem (samo sklepni račun).</p> <p>Razumejo zapis razmerja in znajo razdeliti količino v danem razmerju.</p> <p>Znajo s pomočjo merila tolmačiti preprost zemljevid, skico.</p> <p>Znajo preračunavati vrednosti različnih valut.</p>		<p>Zberejo podatke o dveh odvisnih količinah iz delovnega okolja, jih tabelirajo in grafično prikažejo v pravokotnem koordinatnem sistemu</p> <p>Iz grafa odčitajo vrednosti neodvisne in odvisne količine ter spremembe količin</p> <p>Zapišejo linearno odvisnost v obliki enačbe linearne funkcije</p> <p>Rešujejo probleme linearne odvisnosti iz življenjskega in delovnega okolja</p> <p>Rešujejo probleme , ki jih zapišejo kot linearno enačbo z eno neznanko (besedilne naloge)</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Pričakovana raven standarda - primeri</p>	<p><u>Premo in obratno sorazmerje:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - izračun poti pri stalni (povprečni) hitrosti in - izračun časa v odvisnosti od hitrosti oziroma hitrosti v odvisnosti od časa brez uporabe formul. <p>Razdelitev količine v danem razmerju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razdelitev zaslужka v razmerju opravljenih ur, - razrez palice v danem razmerju. <p>Izračun dejanske razdalje (dolžine) iz podatkov na zemljevidu ali skici.</p> <p>Izračun plačila blaga ali storitve v tuji valuti.</p>		<p><u>Funkcija:</u></p> <p>Iz linijskega grafikona odčitajo vrednosti neodvisne in odvisne spremenljivke. Npr. : spreminjanje obsega proizvodnje, prihodkov, števila zaposlenih v nekem časovnem obdobju.</p> <p><u>Linearna funkcija:</u></p> <p>Na primeru linearne odvisnosti dveh količin iz delovnega okolja (npr. podatki o ceni delovne ure, številu delovnih ur in plači) zapišejo enačbo, ki izraža funkcijski odnos med številom delovnih ur in plačo in prikažejo odnos z linearno premico.</p> <p><u>Primer</u> : Po pogodbi o zaposlitvi pripada delavcu bruto plača, ki jo sestavlja</p> <ul style="list-style-type: none"> - izhodiščna plača in - dodatek za delovno uspešnost. <p>Bruto izhodiščna plača je 1500 €, dodatek za delovno uspešnost pa je določen s % od izhodiščne plače v razponu od 0 % do 25%.</p>

			<p>a) Zapišite z decimalnimi števili možne vrednosti koeficienta za dodatek!</p> <p>b) Zapišite postopek izračuna bruto plače z enačbo ! Kaj je neodvisna spremenljivka, kaj odvisna! Prikažite tabelarično in grafično bruto plače, če znaša dodatek 0%, 5%, 10%, 15%, 20%, 25 % izhodiščne plače!</p> <p><u>Linearna enačba:</u> Besedilna naloga, ki jo rešijo z uporabo linearne enačbe. Npr. razrez palice po navodilu, priprava mešanic v danem razmerju,....</p> <p><u>Primer</u> : Čistilki si razdelita zaslužek 1500€ v razmerju čistilnih površin. Prva je počistila 300m², druga pa 200m². Kako sta si razdelili zaslužek?</p>
Geometrija in merjenje	<p>Uporabijo merske enote za dolžino, površino, prostornino, maso in čas v povezavi z nalogami iz domačega in delovnega okolja</p> <p>Opredeležijo podatke za izračun obsega in ploščine kvadrata ter pravokotnika, prostornine kocke in kvadra in izračunajo ploščine oziroma prostornine brez uporabe žepnega računalna.</p>	<p>Opišejo trikotnik, kvadrat, pravokotnik in krog.</p> <p>Uporabijo formule za izračun obsega in ploščine kvadrata ter pravokotnika pri reševanju geometrijskih problemov iz delovnega in domačega okolja, ki temeljijo na direktni rabi obrazcev.</p> <p>Prepoznajo telesa v delovnem okolju, ki imajo obliko prizme, valja, piramide, stožca ali krogle.</p> <p>Uporabijo formule za izračun površine in prostornine kocke in kvadra pri reševanju geometrijskih problemov iz delovnega in domačega okolja, ki temeljijo na direktni rabi obrazcev</p>	<p>Računajo obseg in ploščino trikotnika, kroga , stranice pravokotnega trikotnika (Pitagorov izrek) v povezavi z nalogami iz domačega in delovnega okolja</p> <p>Računajo površino in prostornino valja, piramide, stožca in krogle</p> <p>Rešujejo druge geometrijske probleme iz delovnega okolja, ki zahtevajo uporabo formul za obseg in ploščino likov oziroma površino in prostornino teles</p>

<p>Pričakovana raven standarda - primeri</p>	<p>Iz skice (vrta, kopalnice,...) odčitajo podatke in izračunajo ploščino oziroma prostornino (brez uporabe formul).</p>	<p>Pri izračunu obsega in ploščine pravokotnika in kvadrata oziroma prostornin kocke in kvadra uporabijo formule.</p>	<p>Pri računanju neznanih količin uporabljajo pravila za preoblikovanje formul. Npr. računanje nivoja tekočine v valjasti posodi.</p> <p><u>Primer:</u> Za racionalno in hitro manipulacijo pri prevozu blaga uporabljamo palete, to so podloge predpisanih dimenzij, na katere zlagamo kartone, vreče, zaboje. Največ je palet dimenzije 1200 x 800 mm, na katere smemo naložiti tovor do 1000 mm visoko in do 975 kg.</p> <p>Izračunaj, kolikšno višino dosežemo z zlaganjem paketov na ravno paleto dimenzije 1200 x 800 mm, če tehta 1m³ tovara 1,2 t. Obremenitev palete sme biti največ 975 kg.</p>
<p>Obdelava podatkov</p>	<p>Razumejo številske, tabelarične in grafične statistične podatke iz delovnega in družbenega okolja.</p>	<p>Razložijo statistične podatke in temeljne kazalnike poslovanja podjetja oziroma delovne enote.</p>	<p>Poznajo osnovne statistične pojme (populacija, enota, proučevana značilnost) parametre za opisovanje lastnosti populacije (aritmetična sredina, mediana, modus, indeksi).</p> <p>Izvedejo manjšo empirično raziskavo, v okviru katere podatke zberejo, prikažejo v tabeli in grafično, izračunajo parametre in ugotovitve interpretirajo</p>
<p>Pričakovana raven standarda - primeri</p>	<p>Izračunajo na podlagi tabelaričnih statističnih podatkov aritmetično sredino, strukturo in jo prikažejo z tortnim grafikonom.</p>	<p>Izračunajo dobičkonosnost, stopnjo rasti prihodkov, dobička,...</p>	<p>Definirajo preprosto statistično raziskavo (npr. anketa o delovnem času), zberejo podatke, jih prikažejo, izračunajo parametre in interpretirajo.</p> <p>Pri obdelavi podatkov uporabljajo Excel.</p>

Sporazumevanje v slovenskem jeziku

AKTIVNOSTI/ DOMENE	1. RAVEN	2. RAVEN	3. RAVEN
<p>Govorno sporazumevanje : aktivno poslušajo in se razumljivo izražajo</p>	<p>Razumljivo in učinkovito izražajo svoje misli, želje, potrebe, nasvete, navodila:</p> <ul style="list-style-type: none"> - določijo namen sporazumevanja, - informacijo oblikujejo in posredujejo tako, da podpira namen in vsebino sporazumevanja ter upošteva poslušalca/naslovnika, - skrbijo za to, da uporabljajo knjižni jezik, vključno z upoštevanjem slovničnih pravil, s pravilno rabo besed, registra, tempa in neverbalnega sporazumevanja, - uporabljajo različne strategije presojanja učinkovitosti sporazumevanja. <p>Aktivno poslušajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - so zmožni pozorno poslušati ustno informacijo, - določijo namen poslušanja in uporabljajo ustrezne strategije poslušanja, - pozorno opazujejo lastno razumevanje poslušanega besedila in prilagodijo strategije poslušanja morebitnim težavam pri razumevanju, - povežejo slišane informacije z lastnim znanjem in nato še z na začetku določenim namenom poslušanja. <p>Znajo jasno in razločno in vljudno vprašati po (dodatnih) podatkih, informacijah in pojasnilih.</p>	<p>Delujejo v različnih manj zahtevnih okoliščinah sporazumevanja, v katerih se izmenjujeta vlogi govorečega in ogovorjenega (sporočevalca/naslovnika).</p> <p>Poznajo, spoštujejo in uporabljajo temeljna načela vljudnosti in spoštljivega odnosa do sogovornika v formalnih in neformalnih oblikah govornega sporazumevanja.</p> <p>Presodijo vlogo in položaj sogovornika in svoj govorni položaj ter ustrezno prilagodijo način sporazumevanja.</p> <p>Se opredelijo do sobesednikove neverbalne komunikacije in svoje mnenje utemeljijo.</p> <p>Poznajo bonton telefoniranja in ga uporabljajo.</p> <p>Poznajo in uporabljajo tehnike razreševanja konfliktnih situacij v različnih življenjskih okoliščinah.</p> <p>Kritično opazujejo poslušana in gledana medijska sporočila.</p>	<p>Razumejo daljša poslušana oz. govornjena besedila, si zapišejo bistvene podatke in informacije za uporabo pri delu, učenju, prostočasnih aktivnostih ...</p> <p>Predstavijo vnaprej pripravljeno temo na sestanku, v delovni skupini, krožku ...</p> <p>Pri govoru/govornem nastopu upoštevajo načela jasnosti, razumljivosti, ustreznosti in jezikovne pravilnosti.</p> <p>Spoštujejo demokratična načela delovanja/sporazumevanja v skupini/timu.</p> <p>Opazujejo svojo neverbalno komunikacijo, se do nje opredelijo in jo znajo prilagoditi, če je potrebno.</p> <p>Poslušajo umetnostna besedila, jih doživljajo, vrednotijo in to izražajo v različnih okoliščinah (med prijatelji, v družini, v šoli ...).</p>
	<p><u>Primeri besedil:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pripoved o dogodku, osebi, dialog, pogovor, preprosto navodilo, - opis poti, kraja, osebe, predmeta. 	<p>Okoliščine govornega sporazumevanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pogovori v družini, - pogovori med sodelavci, z nadrejenimi, s podrejenimi in strankami ... - pogovori na uradih (pošta, banka, zavod za zaposlovanje, center za socialno delo, upravna enota, občina ...), 	<p><u>Primeri besedil:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - TV-oddaje: poljudnoznanstvene oddaje, poročila, ocene, kritike, komentarji, reportaže, intervjuji, okrogle mize ..., - leposlovne knjige, - samostojni govorni nastop, (referat,

		<ul style="list-style-type: none"> - sporazumevanje ob dejavnostih v lokalni skupnosti, - iskanje podatkov in informacij v neznanem okolju z neznanimi sogovorniki. 	razlaga, esejska oblika razvijanja teme v pripovedi).
Príčakovana raven znanja	<p><u>Primer:</u> Aktivno sodelujejo pri pogovoru v skupini na aktualno temo (npr. cene ...):</p> <ul style="list-style-type: none"> - se vključujejo z izražanjem svojih prepričanj, mnenj, izkušenj ..., - se pri svojem vključevanju navezujejo na predhodno izražene na že povedano, - opazijo posebne nebesedne, miselne in čustvene poudarke poslušane in svoja opažanja izrazijo, - vljudno izražajo svoje strinjanje in nestrinjanje s slišanim in to utemeljijo s svojimi izkušnjami oz. primeri iz življenja. 	<p><u>Primer:</u> V dvogovoru na znano, dogovorjeno temo (npr. telesna kazen za otroke da ali ne) sogovornika zagovarjata različni stališči do tega problema.</p> <p>Pazita na jasno izražanje svojih misli, se vljudno navezujeta na besede drug drugega ter utemeljujeta svoje besede s primeri iz lastnih izkušenj ali s pomočjo opažanj in primerov iz vsakdanjega življenja.</p> <p>Če pred tem pri dejavnosti branja spoznajo poljudnoznanstveni članek na to temo, se tudi v pogovoru sklicujeta nanj.</p>	<p><u>Primer:</u> Preberejo krajše ali srednje dolgo umetnostno besedilo (pripoved, novela, črtica, sodobna pravljica ...) in pripravijo govorni nastop z naslednjimi opornimi točkami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povzetek vsebine, - ključni dogodki, - glasno branje primera (odlomka), - osrednje osebe – oznaka teh na osnovi njihove aktivnosti v besedilu, - analiza vzrokov za ravnanje oseb (osebne lastnosti), - premislek o aktualnosti besedila, - pogovor o delu s sodelujočimi v skupini.

AKTIVNOSTI/ DOMENE	1. RAVEN	2. RAVEN	3. RAVEN
Pisno sporočajo, izražajo, uveljavljajo, se zavzemajo	<p>Razumljivo in učinkovito izrazijo svoje želje, potrebe, mnenja, izkušnje, nasvete, prepričanja, vrednote, in sicer tako, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijajo logiko razvijanja teme in oblikovanja besedila: - določijo namen pisanja, - oblikujejo in izrazijo sporočila, informacije ... tako, da so v skladu z namenom, logiko oblikovanja vsebine in da upoštevajo naslovnika, - pri pisanju skrbijo za ustaljeno rabo slovenščine, tudi slovničnih in pravopisnih pravil, in sicer zaradi čim boljšega naslovnikovega razumevanja besedila, - pridobijo povratno informacijo oz. ponovno pregledajo zapisano besedilo, da preverijo učinkovitost komunikacije. <p>Svoje sporočilo pred dokončnim zapisom oblikujejo na konceptni papir – v obliki miselnega vzorca ali druge ponazoritve.</p> <p>Besedilo zapišejo tudi na računalniku.</p> <p>Uredijo pisno gradivo za učenje, odločanje</p> <p>Besedno sporočilo preoblikujejo v nebesedno in obratno.</p>	<p>Pišejo namenu, temi, sporočilu in naslovniku vsebinsko, oblikovno, jezikovno in pravopisno ustrezna besedila.</p> <p>Samostojno napišejo uradna, neuradna in javna besedila, ki se nanašajo na njihovo vsakodnevno življenjsko in delovno okolje.</p> <p>Pri pisanju uporabijo ustrezno besedilno vrsto (uradno, neuradno, javno, zasebno) glede na ugotovljene dejavnike sporazumevanja.</p> <p>Samostojno napišejo strokovna besedila, ki so jih spoznali in usvojili pri dejavnosti branja.</p> <p>Analizirajo lastna besedila in jih, če je potrebno, ustrezno popravijo. Popravke utemeljijo.</p> <p>Izpolnijo raznovrstne obrazce.</p>	<p>Samostojno tvorijo zahtevnejša uradna/neuradna in javna besedila, pri tem pa upoštevajo njihove vsebinske in oblikovne značilnosti.</p> <p>Pišejo krajša publicistična besedila, namenjena objavi v lokalnem časopisu.</p> <p>Pišejo zahtevnejša strokovna besedila za potrebe dejavnosti, dela/delovnega procesa oz. svojega poklicnega področja.</p> <p>Pri pisanju suvereno uporabljajo znanje o jezikovnih zvrsteh ter slovnične in pravopisne norme.</p> <p>Analizirajo svoja besedila in jih ustrezno popravijo, pri tem samostojno uporabljajo jezikovne priročnike.</p> <p>Iz besedil gradiva za učenje si izpišejo povzetke in si jih uredijo na način, ki podpira njihov način učenja, zapišejo tudi vire.</p> <p>Pri pisanju upoštevajo znanje iz logike razvijanja teme in oblikovanja besedila.</p>
	<p><u>Primeri besedil:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - opomniki, kratka pisna navodila za družinske člane, - pismo, elektronsko sporočilo, SMS-sporočila, - mali oglasi, urniki, načrti dela, 	<p><u>Primeri besedil:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uradno/neuradno vabilo, voščilo, čestitka, obvestilo, opravičilo, pooblastilo, zahvala, sožalje, - življenjepis, načrt svoje življenjske in poklicne poti, 	<p><u>Primeri besedil:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uradna prošnja, pritožba, reklamacija, ponudba, zapisnik, - strokovno poročilo, - opis stroja/naprave, opis napake na stroju/napravi,

	<ul style="list-style-type: none"> - pripoved o življenju, - povzetki krajših pripovedi neumetnostnih in umetnostnih besedil, - pripoved o lastnih željah mislih, načrtih ..., - opis kraja, predmeta, osebe, poti, dogajanja. 	<ul style="list-style-type: none"> - navodila za delo, opis naprave/stroja in njegovega delovanja, opis delovnega postopka, poročilo o opravljenem delu, - poročilo o aktualnem dogodku, - obrazci. 	<ul style="list-style-type: none"> - navodila za delo, - esej, kritika in ocena slišane, videne ali prebranega pogovora, dogodka, besedila, - predstavitev kraja, dogodka, osebe, postopka, - reportaža, - nekrolog.
Pričakovana raven znanja	<p>Raziščejo podatke o značilnostih in posebnostih svojega kraja z namenom, da svoj kraj predstavijo turistom.</p> <p>Gradivo iščejo iz različnih virov (ustno, iz literature v knjižnici in preko spletnih strani (če je možno), iz turističnih prospektov ...</p> <p>Besedilo oblikujejo na konceptni papir, ga nato zapišejo, jezikovno in pravopisno pregledajo ter ga prepisejo s pomočjo računalnika.</p>	<p>V daljšem besedilu zapišejo svoje razmišljanje o tem, zakaj so se odločili za svoj poklic, šolo, delo, konjiček, svoje življenjske cilje, želje, potrebe ...</p> <p>Uporabijo osnutek, konceptni zapis besedila in ga nato zapišejo še s pomočjo računalnika. Pri tem pazijo na logično, časovno, vzročno in posledično razvijanje teme.</p> <p>Besedilo zapišejo jezikovno in pravopisno pravilno.</p>	<p>Napišejo poročilo o opravljenem delu (prireditvi, dogodku, pri katerem so bili prisotni, odkrivanju napake pri postopku v proizvodnji ...</p> <p>Oblikujejo poročilo za objavo v časopisu (če pišejo o prireditvi, morda za kroniko ...).</p> <p><u>Primer:</u> Preberejo oglas za prosto delovno mesto in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasnujejo besedilo prijave, - oblikujejo in zapišejo besedilo na konceptni papir, - pri zapisovanju s pomočjo računalnika posebno pozorno sledijo jezikovnim in pravopisnim ter oblikovnim zahtevam besedila, - besedilo ponovno pregledajo.

AKTIVNOSTI/ DOMENE	1. RAVEN	2. RAVEN	3. RAVEN
Berejo z razumevanjem	<p>Berejo različna krajša preprosta besedila in pri tem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - določijo namen branja, - glede na namen branja izberejo ustrezno bralno strategijo in tehniko branja, - opazujejo in nadzorujejo razumevanje prebranega besedila in temu prilagodijo bralno strategijo, če je potrebno, - analizirajo informacije glede na njihov osnovni pomen, - novo znanje povežejo s prejšnjim, že usvojenim, in ga prenesejo v nove okoliščine glede na namen branja, kakor je bil določen v izhodišču. <p>Iz besedila s svojimi besedami oblikujejo misli, sporočila ... in jih opazujejo z različnih perspektiv - predvidijo možnosti drugačnega razumevanja in se opredelijo do legitimnosti drugačnih mnenj.</p> <p>Analizirajo besedilo in izrazijo skriti/preneseni pomen besed/ besedila.</p> <p>V knjižnici in na internetu znajo poiskati gradivo, ki ga potrebujejo.</p> <p>Pravorečno pravilno, smiselno in tekoče (tiho in glasno) berejo krajša umetnostna besedila, se do njih čustveno opredelijo in jih vrednotijo v skladu s svojimi življenjskimi izkušnjami.</p>	<p>Berejo uradna, neuradna in javna besedila, jih razumejo in poimenujejo ter analizirajo glede na dejavnike sporazumevanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poimenujejo jih na osnovi poznavanja značilnosti besedilnih vrst, - določijo njihov namen in temo, - izrazijo sporočilo, - imenujejo sporočevalca in naslovnika ter sklepajo/predvidijo, kakšen bo naslovnikov odziv. <p>Berejo strokovna besedila s področja svojih dejavnosti oz. svojega dela:</p> <ul style="list-style-type: none"> - besedilo razumejo do te mere, da ga lahko natančno obnovijo in/ali se po njem ravnajo v delovnem postopku, - ločijo med knjižnimi in žargonskimi izrazi za svoja poklicna oz. delovna področja in jih znajo uporabljati v ustreznih okoliščinah. <p>Razumejo prebrana publicistična besedila in se do njih tudi kritično opredelijo, tako da raziskujejo/so pozorni na njihovo skrito ozadje.</p> <p>Opisujejo jezikovne, slogovne in pravopisne značilnosti besedil in utemeljujejo ustreznost njihove rabe.</p> <p>Berejo krajša umetnostna besedila, opazujejo njihove jezikovne in slogovne značilnosti ter značilnosti literarne vrste.</p>	<p>Berejo zahtevnejša uradna in javna besedila in jih poimenujejo glede na njihove vsebinske in oblikovne značilnosti.</p> <p>Berejo publicistična besedila in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opazujejo njihovo zgradbo ter - jezikovne značilnosti (uradovni jezik, kalki). <p>Z razumevanjem berejo zahtevnejša strokovna besedila s svojega delovnega oz. poklicnega področja.</p> <p>Opazujejo besedilo, ga analizirajo in opišejo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jezikovno zvrst, - oblikoslovne lastnosti besed, - slog, - zgradbo besednih zvez in povedi, - logična razmerja med besedami, besednimi zvezami in stavki. <p>Pri delu z besedilom samostojno uporabljajo jezikovne priročnike.</p> <p>Z razumevanjem in empatijo berejo umetnostna besedila in jih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vodeno interpretirajo, - vrednotijo glede na svoje vrednote, stališča, izkušnje in znanje.
	<p><u>Primeri besedil:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - opis kraja, predmeta, osebe, poti, dogajanja, - krajša pripovedna neumetnostna besedila, 	<p><u>Primeri besedil:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uradno/neuradno voščilo, čestitka, obvestilo, opravičilo, zahvala, sožalje, 	<p><u>Primeri besedil:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - uradna prošnja, pritožba, ponudba, reklamacija, zapisnik,

	<ul style="list-style-type: none"> - internetna sporočila, - mali oglasi, reklame, piktogrami, različna kazala, zemljevidi, urniki, - telefonski imenik, RTV-program, - obrazci, tabele, grafi, - jedilni list, cenik, - različni (turistični) prospekti ..., - krajša umetnostna besedila različnih vrst. 	<ul style="list-style-type: none"> vabilo, pooblastilo, - opis delovnega postopka, navodilo za delo, opis naprave/stroja, poročilo o opravljenem delu, razpis, navodilo za uporabo zdravil, - vest, novica, poročilo, intervju, reportaža, pisma bralcev, objave, obvestila, - črtica, kratka literarna zgodba, pesem. 	<ul style="list-style-type: none"> - programi društev, strank, - pravni akti podjetij, pogodbe, poročila o poslovanju, - strokovno poročilo, opis naprave in njenega delovanja, - esej, poročilo, ocena, kritika, strokovno mnenje, poljudnoznanstveni članek, - črtica, novela, roman, drama, pesem.
Pričakovana raven standarda	<p>Koliko časa porabimo za gledanje TV in poslušanje radia?</p> <p>RTV-program pregledajo in opišejo njegovo zgradbo.</p> <p>Povedo razloge za zapis velike začetnice in ločil.</p> <p>Razložijo uporabo drugače zapisanih besed in slikovnega gradiva.</p> <p>Izpišejo oddaje, ki jih gledajo ali poslušajo in čas trajanja (pravopis).</p> <p>Izračunajo čas, ki ga v enem dnevu porabijo za TV in radio (za ves teden?).</p> <p>Predstavijo svojo najljubšo oddajo (program, čas, vsebina) in utemeljijo razloge za izbor.</p>	<p>Preberejo življenjepisa znane osebe in o njem pripovedujejo (pripomočki: samostojno izdelan časovni trak, plakat, miselni vzorec ...).</p> <p>V skupini:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vodijo pogovor o vsebini prebranega, - razčlenijo besedilo na vsebinske sestavne dele, - opišejo obliko, - oblikujejo zaključke o značilnostih življenjepisa. <p><u>Primer:</u> Iz navodila za uporabo zdravila Lekadol po tihem branju razložijo</p> <ul style="list-style-type: none"> - sestavo navodila, - namen uporabe tablet, - način uporabe zdravila, - neželene učinke. <p>Zdravilo predstavijo s svojimi besedami, hkrati pa svoje trditve po delih utemeljijo s prebranim odlomkom iz besedila.</p> <p>Na spletu poiščejo čim več informacij o tem zdravilu in v skupini poročajo o najdenih informacijah, podatkih, izkušnjah ...</p>	<p>Berejo opis tehnološkega postopka ali njegovega dela v podjetju, kjer so zaposleni. Po tem znajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - imenovati vrsto besedila, - predstaviti vsebinske sestavine, - s svojimi besedami razložiti delovni postopek in vanj umestiti svoje delo, - poiskati strokovne izraze in povedati morebitne žargonske izraze zanje, - razložiti rabo pravopisnih pravil v delu besedila.

Človek – narava - okolje

AKTIVNOST I/DOMENE	1. RAVEN	2. RAVEN	3. RAVEN
Skrb za lastno zdravje in zdravje drugih	<p>Poznajo glavne organe svojega telesa in jih znajo locirati ter povedati njihovo glavno nalogo.</p> <p>Z uporabo različnih virov razložijo pomen uravnotežene prehrane, telesne aktivnosti in osebne higijene za dobro počutje in ohranjanje lastnega zdravja in zdravja drugih.</p> <p>Izračunajo svoj indeks telesne mase in ga ovrednotijo.</p>	<p>Z uporabo različnih virov na konkretnem organskem sistemu razložijo medsebojno odvisno delovanje organov našega telesa.</p> <p>Poznajo mikrobe in snovi, ki ogrožajo njihovo zdravje ter opišejo, kako ravnati preventivno, da do določenega obolenja ne pride in kako, da bolezen omilimo, če zanjo zbolimo.</p>	<p>Razložijo, kako živčevje in hormonalni sistem nadzirajo in kontrolirajo delovanje našega organizma.</p> <p>Opišejo dejavnike, ki negativno vplivajo na njihovo zdravje in opišejo te vplive.</p>
Primeri na različnih ravneh	<p>Na organu našega telesa razložijo njegovo delovanje.</p> <p>Z uporabo prehranjevalne piramide, razložijo, kaj pomeni uravnotežena prehrana.</p> <p>Izračunajo svoj indeks telesne mase in ugotovijo ali je ustrezen ali ne.</p> <p>Opišejo, kako pomembna je telesna aktivnost za pravilno delovanje naših organov in ohranjanje primerne telesne teže.</p> <p>Opišejo, kako z osebno higieno, čistočo bivalnega prostora in delovnega mesta skrbimo za svoje zdravje in zdravje drugih.</p>	<p>Razložijo, kako so organi povezani v organski sistem.</p> <p>Opišejo, katerim bakterijam, glivam, zajedavcem ter/ali strupenim snovem so izpostavljeni na svojem delovnem mestu ter predvidijo varnostne ukrepe.</p> <p>Na poznani bolezni razložijo, kako se ji lahko izognemo ali omilimo, če jo že imamo (npr.: diabetes, poapnenje žil, rak, kap...)</p> <p>Opišejo svoje delovne pogoje in razložijo, kaj pri delu negativno vpliva na njihovo zdravje in kako ter opišejo lasten način preventive oz. znajo poiskati ustrezno pomoč.</p> <p>S pomočjo strokovne literature pripravijo kratko predstavitev ene od bolezni sodobnega časa.</p>	<p>Razložijo, kako hormonski sistem in/ ali živčevje nadzira in usklajuje delovanje ostalih organov.</p> <p>14 dni spremljajo dnevne aktivnosti (zaužito hrano in vodo, dnevno dogajanje, počitek in športno dejavnost) in jih v vnaprej pripravljeno tabelo beležijo. Svojo tabelo primerjajo z ostalimi in z načeli zdravega življenjskega sloga. Skušajo ugotoviti svoja negativna odstopanja in jih skušajo odpraviti.</p> <p>Z uporabo Zakonodaje o varnosti in zdravju pri delu ovrednotijo svoje delovne pogoje in poiščejo možne izboljšave.</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Snovi, nevarne za zdravje in okolje</p>	<p>Na konkretnih primerih iz vsakdanjega življenja in/ali delovnega okolja razložijo oznake za nevarne snovi in vplive rakotvornih snovi, zdravil, alkohola in drugih drog na lastno zdravje in zdravje drugih.</p> <p>Poznajo predpise in zakonodajo s področja « Varstva pri delu» in »Varovanja okolja«, z namenom, da pravilno ravnajo v primeru nesreče doma ali na delovnem mestu.</p>	<p>Opišejo fizikalne in kemijske spremembe snovi, s katerimi se srečamo doma in na delovnem mestu.</p> <p>Opišejo kvarjenje materialov, hrane in postopke, s katerimi to preprečujemo.</p> <p>Poznajo predpise in zakonodajo s področja « Varstva pri delu» in »Varovanja okolja«, z namenom, da pravilno ravnajo v primeru nesreče doma ali na delovnem mestu.</p>	<p>Opišejo, katere kemijske ali fizikalne spremembe lahko privedejo do nesreč na delovnem mestu in opišejo posledice ter preventivne ukrepe.</p> <p>Opišejo vplive radioaktivnih snovi na naše telo in okolje ter kako se zaščitimo pred takšnim sevanjem.</p> <p>Opišejo pomen aditivov v prehrani in njihove možne stranske učinke.</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Primeri na različnih ravneh</p>	<p>Razložijo vplive rakotvornih snovi iz cigaretne dima na lastno zdravje in zdravje pasivnih kadilcev.</p> <p>Opišejo posledice zasvojenosti z alkoholom ali katerokoli drugo drogo.</p> <p>Z uporabo oznak za nevarne snovi opredelijo materiale na svojem delovnem mestu na jedke, vnetljive, strupene, dražilne, eksplozivne in okolju nevarne. Vedo, kako ravnati s takšnimi materiali in kako sebe in svoj delovni prostor zaščititi, da do nesreče ne pride.</p>	<p>Razložijo, kaj se dogaja z leti s kovinskimi materiali in opišejo njihovo zaščito.</p> <p>Opišejo, kako hrano zavarujemo pred prehitrim kvarjenjem.</p> <p>Z uporabo zakonodaje, ki ureja delo z nevarnimi snovmi razložijo, kako ravnati v primeru nesreče.</p>	<p>Razložijo, kako lahko pride do poplave, požara... doma ali na njihovem delovnem mestu in opišejo načine preprečevanja.</p> <p>Opišejo, pozitivne in negativne strani rentgenskega slikanja v času poškodbe ter zaščito pred radioaktivnim sevanjem.</p> <p>Z uporabo preglednice s prehrabnimi aditivi ugotovijo, katere snovi dodajamo živilom in zakaj ter predvidijo možne negativne odzive telesa nanje (razne oblike alergije).</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Skrb za čisto okolje in ekološko ravnovesje</p>	<p>Na konkretnih primerih različnih ekosistemov razložijo prehranjevalne spletne in ovrednotijo, čemu je potrebno ohranjanje ekološkega ravnovesja.</p> <p>Rešujejo naravoslovne in okolje varstvene probleme doma, na delovnem mestu in bližnji okolici.</p> <p>Poznajo predpise in zakonodajo s področja « Varstva pri delu» in »Varovanja okolja«, z namenom, da pravilno ravnajo v primeru nesreče doma ali na delovnem mestu.</p>	<p>Opišejo najbolj ogrožene organizme in ekosisteme in ovrednotijo dejavnike, ki vplivajo na rušenje ekološkega ravnovesja ter razložijo, čemu je potrebno ohranjanje naravne dediščine.</p> <p>Rešujejo naravoslovne in okolje varstvene probleme doma, na delovnem mestu in bližnji okolici.</p>	<p>Ovrednotijo vplive delovanja nekega podjetja na zdravje, okolje in naravno dediščino.</p> <p>Primerjajo različne ekološke probleme in predvidijo ukrepe za njihovo zmanjševanje.</p> <p>Rešujejo naravoslovne in okolje varstvene probleme doma, na delovnem mestu in bližnji okolici.</p>

Primeri na različnih ravneh	<p>Z uporabo različne literature razložijo osnovne okoljske probleme: topla greda, ozonska luknja, kisel dež...</p> <p>Razvrščajo odpadne materiale in jih odnašajo na ustrezna mesta (ekološki otok).</p> <p>Opišejo, zakaj se količina smeti na prebivalca povečuje in kaj bi lahko storil posameznik, da bi to zmanjšal.</p> <p>Iz domačega okolja izberejo en naravni in en antropogen ekosistem ter predstavijo razlike med njima.</p> <p>Na konkretnem ekosistemu razložijo odvisnost vseh živih bitij od življenjskih razmer ter povezanost vseh organizmov med seboj v prehranjevalni splet.</p>	<p>Opišejo, kako v podjetju sodelujejo pri razvrščanju in recikliranju odpadkov in na kakšen način bi lahko to vlogo še povečali.</p> <p>Z ogledom Rdečega seznama ogroženih rastlinskih in živalskih vrst pri nas in v svetu sklepajo na najbolj ogrožene skupine organizmov in ekosistemov.</p> <p>Na konkretnem ekosistemu razložijo vlogo proizvajalcev, porabnikov in razkrojevalcev ter opišejo, kaj moramo storiti da ne pride do porušitve ekološkega ravnovesja.</p> <p>Na konkretnem primeru opišejo, kje smo pri nas uničili del naravne dediščine in kako (ne)uspešni smo bili pri ponovnem obnavljanju (poseka na krasu,...).</p>	<p>Iz različnih histogramov odčitajo, katere snovi in v kolikšni meri vplivajo na onesnaževanje planeta (poraba fosilnih goriv – količina CO₂, naraščanje galvanskih in polimernih odpadkov skozi čas).</p> <p>V časopisju poiščejo članek o onesnaževanju vode/ozračja, predstavijo negativne posledice tistega dogodka za okolje; opišejo ukrepe, s katerimi lahko preprečimo ekološko katastrofo.</p> <p>Opišejo sodobne delovne pripomočke, ki jih uporabljajo pri delu in predvidijo njihov način reciklaže po uporabi.</p> <p>Opišejo, kako njihovo podjetje onesnažuje okolje in poiščejo možne izboljšave.</p> <p>Proučujejo, kako in zakaj se je spreminjala infrastruktura kraja, v katerem delajo ali živijo skozi čas. Navedejo organizme, ki so bili zaradi tega najbolj prizadeti in opišejo, kaj smo storili zanje, da bi jih ohranili.</p>
Ohranjanje naravnih virov in energije	<p>Iz tiskanih in elektronskih virov opišejo različne vire in načine ohranjanja energije.</p>	<p>Opišejo kroženje snovi v naravi in pretvarjanje energije iz ene oblike v drugo.</p> <p>Predstavijo stroje, ki jih uporabljajo pri svojem poklicu in opišejo njihovo varno delovanje.</p> <p>Rešujejo naravoslovne in okolje varstvene probleme doma, na delovnem mestu in bližnji okolici.</p>	<p>Primerjajo različne ekološke probleme in predvidijo ukrepe za njihovo zmanjševanje.</p> <p>Opišejo načine onesnaževanja okolja in načine recikliranja ter tehnološke izboljšave.</p> <p>Primerjajo različne vrste goriv in ekološke probleme v zvezi s tem.</p> <p>Uporabljajo predpise in zakonodajo s področja «Varstva pri delu» in »Varovanja okolja«, z namenom, da pravilno ravnajo v primeru nesreče doma ali na delovnem mestu.</p> <p>Razumejo občutljivo povezanost med človekom, naravo in družbo nekoč in danes</p>

<p style="text-align: center;">Primeri na različnih ravneh</p>	<p>Razložijo, čemu je nujno iskanje novih, obnovljivih virov energije.</p> <p>Opišejo postopek pridobivanja papirja s poudarkom na času in količini dreves, ki jih v ta namen posekamo.</p>	<p>Kroženje snovi in energije opišejo na primeru svojega delovnega procesa.</p> <p>Opišejo, zakaj ne mečemo več vseh smeti v en koš in kako jih razvrščamo.</p> <p>Opišejo svoj delovni stroj in njegove sestavne dele.</p>	<p>Opišejo, kako so v njihovem podjetju s posodobitvijo tehnologije poskrbeli za posodobitve in nadaljnji napredek.</p> <p>Iz tehnološke dokumentacije razbere vse faze procesa ter katere snovi in koliko mora uporabiti za izdelavo nekega predmeta.</p> <p>Z uporabo določenega računalniškega programa narišejo predmet ali stroj iz njihovega delovnega okolja.</p> <p>Po analizi uporabe različnih goriv izberejo najbolj primerno gorivo za svoje podjetje in dom tako, da upoštevajo energijske, socialne, ekonomske in ekološke plati.</p> <p>Znajo razložiti bistvo trajnostnega razvoja (kot pomembne vrednote za doseganje usklajenosti med naravo in družbo (zmanjševanje in preprečevanje nastajanja odpadkov, ponovna uporaba, popravilo, recikliranje, izraba energetske vrednosti odpadkov, odlaganje odpadkov na trajnih odlagališčih).</p>
--	---	---	---

Človek – naravna in kulturna dediščina - standardi

Aktiv./ domene	1. raven	2 raven	3. raven
Soodvisnosti preteklosti, sedanjosti, bodočnosti	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poznajo življenje ljudi v preteklosti, predvsem na naših tleh. ➤ Razumejo pomen varovanja kulturne in zgodovinske dediščine. ➤ Poznajo ključne dogodke osamosvojitve Slovenije. ➤ Poznajo tipične pokrajine, človekove posege vanjo. ➤ Znajo uporabljati zemljevid. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poznajo razsežnosti domačega in svetovnega prostora. ➤ Razložijo najpomembnejše tehnične dosežke 19. in 20. stoletja. ➤ Opišejo razpad SFRJ in osamosvojitve Slovenije. ➤ Poznajo razsežnosti domačega prostora. ➤ Razložijo osnovne značilnosti svetovnih religij. ➤ Poznajo vpliv različnih kultur na življenje pri nas in v Evropi. ➤ Na izbranih primerih iz zgodovine razvijajo in pojasnjujejo svoj pogled na svet. ➤ Se zavedajo, da ljudje oblikujemo mnogotere identitete, da sami hkrati pripadajo Sloveniji in Evropi, zavedajo se tudi lastne osebne identitete (občutijo lastno edinstvenost in enkratnost). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poznajo razsežnosti domačega in svetovnega prostora. ➤ Pojasnijo vpliv znanstveno tehničnega napredka na gospodarske spremembe. ➤ Predstavijo, kako vojna spremeni življenje ljudi. ➤ Predstavijo geografski in zgodovinski pomen položaja Slovenije v Evropi. ➤ Poznajo vsebino Splošne konvencije o človekovih pravicah, Konvencije o otrokovih pravicah in Evropske konvencije o človekovih pravicah. ➤ Oblikujejo nacionalno zavest, narodno, individualno in evropsko identiteto.
Življenje v skupnosti	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Opredelijo konflikte v ožjem delovnem in življenjskem okolju ter poznajo strategijo reševanja. ➤ Seznanijo se s človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spoštujejo človekove pravice in razvijajo odgovorno državljanstvo. ➤ Razumejo in se zavedajo pomena pripadnosti lastnemu narodu, oblikujejo nacionalno zavest, narodno in evropsko identiteto. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pojasnijo in analizirajo oblike sodelovanja v lokalni skupnosti. ➤ Poznajo in kritično vrednotijo osnovne značilnosti krščanstva, islama, budizma, hinduizma.
Sodobni svet	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Analizirajo vlogo Slovenije v Evropski uniji. ➤ Znajo opredeliti protislovja sodobnega sveta. ➤ Razumejo dejstvo, da so vse sodobne evropske družbe multikulturne in da so vse kulture enakovredne. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pojasnijo oblike sodelovanja v lokalni skupnosti. ➤ Razložijo glavne okoljske probleme sodobnega sveta. ➤ Razumejo enakovrednost kultur in predstavijo, kako se druga od druge lahko učijo (učee se kulture). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ovrednotijo vpliv množičnih medijev. ➤ Na izbranih primerih iz zgodovine razvijajo in pojasnjujejo svoj pogled na svet. ➤ Kritično vrednotijo neenakopraven položaj različnih kultur: narodnih manjšin v zamejstvu in položaj manjšin in novih manjšin v Sloveniji. ➤ Kritično vrednotijo probleme sodobnega sveta.

Človek – naravna in kulturna dediščina: primeri na različnih ravneh

1. raven	2 raven	3. raven
<p>Poznajo termine prazgodovina, civilizacija, znajo našeti kulturno dediščino najstarejših civilizacij, poznajo vpliv grške in rimske kulture na življenje ljudi na slovenskem ozemlju.</p> <p>Na zemljevidu Slovenije pokažejo naravnogeografske enote, na katere je razdeljena Slovenija.</p> <p>Predstavijo najpomembnejše najdišča na ozemlju Slovenije iz obdobja prazgodovine.</p> <p>Poznajo datum plebiscita, ko so se Slovenci odločili za neodvisno državo, poznajo datum neodvisnosti, poznajo vlogo teritorialne obrambe v desetdnevni vojni.</p>	<p>Na zemljevidu Evrope pokažejo Slovenijo in njene sosednje države.</p> <p>Znajo našeti glavne konvencije človekovih pravic, katerih podpisnica je Slovenija in poznajo vsebino Splošne konvencije o človekovih pravicah.</p> <p>Poznajo najpomembnejše tehnične dosežke 19. In 20. stoletja (žarnica, telefon, dinamit, kolo, gramofon, radio, žarnica, letalo, avto...).</p> <p>Zavedajo se dejstva, da so vse evropske družbe multikulturne, da so kulturne razlike v vsaki družbi, znajo kritično razmisliti o problemih drugih kultur, ki živijo v Sloveniji.</p>	<p>V tedenskem časopisju zberejo članke, ki se nanašajo na problematiko slovenske narodne manjšine in izberejo najpogostejše probleme.</p> <p>Razumejo pomen vključitve Slovenije v Evropsko unijo v času globalizacije.</p> <p>Znajo kritično razmišljati o problemih sodobnega sveta: demografske spremembe (hitra rast prebivalstva v nerazvitem svetu, upadanje aktivnega prebivalstva v Evropi (tudi Sloveniji)), onesnaževanje okolja, učinek tople grede, vedno večji razkorak med bogatimi in revnimi, multikulturnost...</p> <p>Se zavedajo, da hkrati pripadajo Sloveniji in Evropi, zavedajo se tudi lastne osebne identitete (občutijo lastno edinstvenost in enkratnost).</p>
<p>Predstavijo glavne konvencije človekovih pravic, katerih podpisnica je Slovenija.</p> <p>V Ustavi RS poiščejo člene, ki se nanašajo na človekove pravice in temeljne svoboščine.</p> <p>Predstavijo primere kršenja čl. pravic v svojem okolju.</p>	<p>Poiščejo na spletu ali v časopisju, kje v Evropi in svetu najpogosteje prihaja do kršitev človekovih pravic.</p>	<p>S pomočjo IKT poiščejo, katere religiozne skupnosti delujejo v Sloveniji, ter predstavijo tiste, ki delujejo v njihovem okolju.</p>
<p>Naštejejo različne načine reševanja konfliktov v določeni situaciji!</p> <p>Pojasnijo problem pomanjkanja in presežkov hrane ter iz gradiva iz časopisa naredijo plakat ali seminarско nalogo o problematiki delitve sveta na bogate in revne.</p>	<p>Predstavijo načine izražanja mnenj prebivalcev o lokalni problematiki in njenem reševanju.</p> <p>Na zemljevidu in spletu poiščejo izbrana krizna žarišča in predstavijo svoj pogled na posledice.</p>	<p>Iz različnih medijev poiščejo komentarje glede aktualnih družbeno političnih tem ter pojasnijo svoja stališča do glavne problematike.</p>

